

Designing a Good Governance Model in Law Enforcement Command of the Islamic Republic of Iran

Shahamat Hosseinian

Associate Professor, Human Resource Management Dept, Faculty of Management, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran.

Aghil Ghorbani Paji *

Ph.D., Public Administration, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.

Abstract

The main objective of this study was to design a model of good governance in the Law Enforcement Command of the Islamic Republic of Iran, implemented through a qualitative approach based on grounded theory. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using the Strauss and Corbin method and the paradigm model. In-depth interviews were conducted with 14 experts and faculty members of the police university using purposive and snowball sampling. Open, axial, and selective coding were then performed to develop the paradigm model of good governance in the Law Enforcement Command of the Islamic Republic of Iran. During the interviews, 539 textual statements were identified and 605 initial codes were extracted. After merging similar codes, 150 unique subcategories and, ultimately, 33 main categories were obtained. These categories were organized into six major groups, including the core phenomenon of good governance in the police (e.g., continuous improvement and organizational excellence, interaction and engagement with stakeholders, participation and institutional synergy), causal conditions (e.g., crisis and risk management, organizational transformation and

* Corresponding Author: Aghil.ghorbani92@gmail.com

How to Cite:

Original Research

Accepted:

Review

Received:

change management, and upstream requirements and policy documents), strategies (e.g., merit-based selection and succession planning, redefining the role and mission of the police, and data and information governance), contextual conditions (e.g., resource provision and allocation, digital transformation, and organizational agility and flexibility), intervening conditions (e.g., macro-environmental contexts, public opinion, and media pressure), and consequences (e.g., police legitimacy and public acceptance, preservation of revolutionary values, and protection of citizens' dignity and rights).

Keywords: Good Governance, Police Command of the Islamic Republic of Iran, Transparency, Accountability.

1. Introduction

Governance is not merely a set of rules or administrative actions, but a dynamic process of coordination, guidance, and regulation. In contemporary policing, this concept has gained increasing importance because police organizations are expected not only to maintain order but also to ensure legitimacy, accountability, transparency, and public trust. In this sense, police authority is closely associated with public approval and respect, while excessive reliance on force can weaken institutional legitimacy. Therefore, the police institution today is evaluated not only in terms of its enforcement capacity but also in relation to its responsiveness to social expectations and democratic principles (Keping, 2018; Reiner, 2010; Patton et al., 2023). In the case of the Law Enforcement Command of the Islamic Republic of Iran (FARAJA), an important challenge lies in the gap between traditional hierarchical structures and new societal demands for transparency, accountability, and participation. This gap makes the development of a localized model of good governance both necessary and timely. Accordingly, the present study seeks to design an indigenous model of good governance in FARAJA in order to facilitate the transition from directive and non-transparent authority to a more participatory, accountable, and legitimate form of governance (Jonathan-Zamir et al. 2025; Mazerolle et al., 2013).

2. Literature Review

The theoretical foundation of this study is grounded in the concepts of governance, organizational governance, and good governance in policing. Governance is understood as a process of coordination, guidance, and regulation that operates across different levels and is fundamentally associated with power relations, boundaries, and accountability. At the organizational

level, governance is viewed as a democratic and interactive framework through which rules, roles, and resource allocation are defined. From this perspective, good governance in policing requires a shift from discretionary and opaque authority toward a rule-based, accountable, and participatory model of administration (Folke et al., 2005; Mas-Tur et al., 2020). In the context of policing, the article identifies several core dimensions of good governance, including the rule of law, accountability, transparency, participation, effectiveness, and agility. Rule of law emphasizes that the police, beyond being the executor of law, must itself remain strictly bound by legal and ethical standards. Accountability refers to the establishment of multilayered oversight mechanisms and responsibility for outcomes. Transparency is considered an essential safeguard against organizational corruption and abuse of power, while participation redefines citizens as active partners in security rather than passive subjects of control. In addition, effectiveness and agility highlight the importance of adaptive processes, organizational redesign, and data-informed decision-making in police institutions (Goldsmith & Eggers, 2004; Mastrofski et al., 2016; Williams & Johnson, 2022). Overall, the literature reviewed in the article suggests that good governance in policing is not limited to internal control or operational efficiency; rather, it depends on the integration of legality, public accountability, transparent performance, and institutional flexibility. This conceptual framework provides the basis for designing an indigenous model of good governance in FARAJA.

3. Methodology

This study adopted a qualitative research design using grounded theory. Data were collected through semi-structured interviews with 14 experts from the police field and faculty members of the Police University. Participants were selected through purposive sampling and snowball sampling until theoretical saturation was reached. Data analysis was conducted according to Strauss and Corbin's approach using open, axial, and selective coding within the paradigm model. MAXQDA and Excel were used to support the analysis process.

4. Results

The analysis led to 539 verbal incidents, 605 initial codes, 150 subcategories, and 33 main categories. These findings were organized into six major dimensions within the paradigm model: the core phenomenon, causal conditions, strategies, contextual conditions, intervening conditions, and consequences. The core phenomenon was identified as good governance in police, including continuous improvement, organizational excellence, stakeholder interaction, participation, and institutional synergy. Causal conditions included crisis and risk management, organizational

transformation and change management, as well as higher-level requirements and policy documents. Strategies comprised merit-based selection, succession planning, redefining the role and mission of the police, and governance of data and information. Contextual conditions included resource allocation, digital transformation, and organizational agility and flexibility. Intervening conditions consisted of macro-environmental factors such as political, economic, and cultural contexts, as well as public opinion and media pressure. Finally, the consequences of the model were legitimacy and public acceptance of the police, preservation of revolutionary values, and protection of citizens' dignity and rights.

5. Discussion

The findings indicate that good governance in FARAHA is not merely an administrative reform but a comprehensive transformation in the relationship between authority, society, and institutional performance. The proposed model demonstrates that the transition from directive governance to participatory governance requires simultaneous attention to structural, managerial, technological, and normative dimensions. In particular, meritocracy, data governance, transparency, and adaptive organizational design appear to be essential levers for strengthening accountability and public trust. The model also shows that contextual pressures such as media scrutiny, public expectations, and macro-level uncertainties must be considered as part of governance reform rather than treated as external disturbances.

6. Conclusion

This study presents, for the first time, an indigenous model of good governance in FARAHA. The model provides a framework for moving from a directive and opaque governance style toward a participatory and responsible governance approach. By emphasizing transparency, accountability, participation, efficiency, and legitimacy, the proposed model can serve as a basis for organizational reform and for enhancing public trust in the police institution.

طراحی مدل حکمرانی خوب در فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

دانشیار، گروه مدیریت منابع انسانی، دانشکده مدیریت، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران.

شهامت حسینیان ^{ID}

دکتری، مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی تهران، ایران.

عقیل قربانی پاجی ^{ID} *

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، طراحی مدل حکمرانی خوب در فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است که با استفاده از رویکرد مبتنی بر نظریه پردازی داده بنیاد به صورت کیفی اجرا شده است. نخست، برای جمع آوری داده ها بر اساس نظریه داده بنیاد از مصاحبه نیمه ساختاریافته و برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش استراوس و کوربین و مدل پارادایمی استفاده شد. نمونه گیری مصاحبه های عمیق به روش هدفمند و تکنیک گلوله برفی انجام گرفت و با ۱۴ تن از خبرگان حوزه پلیس و استادان دانشگاه پلیس مصاحبه شد. سپس کدهای باز، محوری و انتخابی تولید و مدل پارادایمی حکمرانی خوب در فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ارائه گردید. در جریان مصاحبه ها، ۵۳۹ شاهد گفتاری شناسایی و از آن ها ۶۰۵ کد اولیه استخراج شد که پس از تلفیق کدهای مشابه، ۱۵۰ زیرمقوله منحصربه فرد و در نهایت، با دسته بندی آن ها، ۳۳ مقوله اصلی به دست آمد که در ۶ گروه اصلی پدیده محوری یعنی حکمرانی خوب در پلیس (بهبود مستمر و تعالی سازمانی، تعامل و مشارکت با ذی نفعان، مشارکتجویی و هم افزایی نهادی و ...) شرایط علی (مدیریت شرایط بحرانی و ریسک، مدیریت تحول و تغییر سازمانی، الزامات و اسناد بالادستی و ...)، راهبردی (شایسته گرایی و جانشین پروری، بازتعریف نقش و مأموریت پلیس، حکمرانی داده و اطلاعات و ...)، شرایط زمینه ای (تأمین و تخصیص منابع، تحول دیجیتال، چابکی و انعطاف پذیری سازمانی)، شرایط مداخله گر (بسترهای کلان محیطی، افکار عمومی و فشار رسانه ای و ...) و در نهایت پیامدها (مشروعیت و مقبولیت پلیس، سیانت از ارزش های انقلاب، سیانت از کرامت و حقوق شهروندی و ...) جای داده شدند.

کلیدواژه ها: حکمرانی خوب، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، شفافیت، پاسخگویی.

مقدمه

حکمرانی مجموعه‌ای از قوانین یا فعالیت نیست، بلکه یک فرآیند است. فرآیند حکمرانی بر اساس کنترل نیست، بلکه بر اساس هماهنگی است. هم بخش دولتی و هم بخش خصوصی را در برمی‌گیرد. این یک نهاد رسمی نیست، بلکه یک تعامل مداوم است (Coccia, 2021). از تعاریف حکمرانی می‌توان دریافت که اساساً حکمرانی به معنای اعمال اختیار برای حفظ نظم و رفع نیازهای عمومی در محدوده معینی است. هدف از حکمرانی هدایت، راهنمایی و تنظیم فعالیت‌های شهروندان از طریق قدرت سیستم‌ها و روابط مختلف به منظور به حداکثر رساندن منافع عمومی است (Aeini, Delavari, & Goldust, 2022). از نظر علم سیاسی، حکمرانی به فرآیند اداره سیاسی، از جمله شالوده‌های جاری اقتدار سیاسی، رویکردهای رسیدگی به امور سیاسی و مدیریت منابع عمومی اطلاق می‌شود. به‌ویژه بر نقش اقتدار سیاسی در حفظ نظم اجتماعی و اعمال قدرت اداری در یک حوزه مشخص تأکید دارد (Keping, 2018).

مفهوم پلیس کمتر از زمان آدام اسمیت در حکومت امروز اهمیت دارد. برای اسمیت و معاصرانش (همچنین پیشینیان فرانسوی آن‌ها)، «پلیس» شامل «تنظیم یک دولت به‌طور کلی» بود. با این حال، امروزه به چیز بسیار خاص‌تری اشاره شده است: «دیوید بیلی» نوشته است: «در دنیای مدرن، پلیس معمولاً به افرادی اطلاق می‌شود که توسط دولت به کار گرفته می‌شوند و مجاز به استفاده از نیروی فیزیکی برای حفظ نظم و امنیت هستند» (Brodeur, 2010; Funari, 2021)؛ بنابراین، قدرت پلیس امروزه دیگر در کلیت آن (دربرگیرنده تقریباً تمام جنبه‌های حکومتی) نیست، بلکه در ویژگی آن نهفته است: این واقعیت که به یک نهاد دولتی با اختیار و مسئولیت منحصربه‌فرد برای نظارت بر مردم و استفاده از قوه قهریه اشاره دارد. نیروی غیرقابل مذاکره و بالقوه برای حفظ نظم، اجرای هنجارها، حل تعارضات و در غیر این صورت واکنش به موقعیت‌های اضطراری - آن موقعیت‌ها (به‌طور بالقوه بی‌نهایت موقعیت را در برمی‌گیرد) که اکنون بیتنر جامعه‌شناس معروف به آن لقب «چیزی که نباید باشد» داد؛ بنابراین، اگر به‌صورت شماتیک صحبت کنیم، تاریخ پلیس یک تغییر

اساسی را در طول ۴۰۰ سال گذشته از پلیس به عنوان حکومت به حکومت به عنوان پلیس نشان می‌دهد. این بدان معنا نیست که شیوه‌های پلیسی معاصر از تاریخ و شجره‌نامه خاص خود بی‌بندوباری شده است. برعکس، هم از نظر عملی و هم از نظر مفهومی، مسائل مربوط به حکومت داخلی همچنان در حیطه اختیارات پلیس باقی می‌ماند از نظارت مخفی گرفته تا اجرای قانون و استفاده از نیروی مرگبار - در زمینه‌های مختلف تکرار می‌شوند (Reiner, 2010; Garriott, 2013).

آنچه تغییر کرده است این است که پلیس در شکل محدود و معاصر خود اکنون به عنوان اولین ابزار برای رسیدگی به مجموعه‌ای از نگرانی‌های انسانی و مشکلات حاکمیت در دولت‌های سراسر جهان قرار گرفته است؛ بنابراین، در حالی که این واقعیت ساده که پلیس در حال حاضر یک عنصر سازنده هر دولت مدرن است، شواهدی از اهمیت این نهاد برای حکومت‌داری داخلی ارائه می‌کند، پیشرفت مهم‌تر این است که پلیس - به عنوان نیرو، نهاد و منطق - به طور فزاینده‌ای در پروژه‌ها حضور دارد (Garriott, 2013).

اقتدار پلیس، نهادی است که با تأیید و احترام عمومی رابطه‌ای مستقیم و با میزان استفاده از زور رابطه‌ای معکوس دارد. در دنیای امروز، منزلت اجتماعی پلیس آینه تمام‌نمای مشروعیت دموکراتیک دولت محسوب می‌شود؛ چرا که پلیس از یک سو ضامن حقوق شهروندی است و از سوی دیگر، ابزارهای عینی اعمال قدرت را در اختیار دارد. بنابراین، هرگونه سوءاستفاده از قدرت در سطح خرد، به سرعت به بحران مشروعیت در سطح کلان تبدیل شده و می‌تواند تعاملات نهادی و بین‌المللی دولت را با چالش مواجه سازد. با این حال، علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته در فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (فراجا)، بررسی شکاف‌های عملکردی نشان می‌دهد که نظام حکمرانی فعلی در انطباق با مطالبات نوین جامعه دچار بحران‌های مصادقی است.

چالش اصلی فراجا، شکاف میان الگوهای سنتی سلسله‌مراتبی و مطالبات مدرن برای «شفافیت و پاسخگویی» است. در حالی که حکمرانی پلیس در سطح جهانی به سمت مدل‌های «مشارکت‌محور» و «شبکه‌ای» حرکت کرده است (Patton et al, 2023)، ساختار فعلی فراجا همچنان با تمرکزگرایی افراطی در تصمیم‌گیری مواجه است که مانع از چابکی لازم

در مواجهه با تهدیدات نوظهور اجتماعی می‌شود. این تمرکزگرایی باعث شده تا پلیس در مواجهه با آسیب‌هایی نظیر جرائم سایبری یا بحران‌های اجتماعی شهری، از انعطاف‌پذیری لازم برای جلب مشارکت نهادهای مدنی محروم مانده و همچنان در جایگاه «متصدی مطلق نظم» باقی بماند، حال آنکه نیاز امروز جامعه، گذار به نقش «تسهیلگر امنیت جمعی» است (Jonathan-Zamir et al. 2025).

این بحران‌های عملکردی در سه حوزه کلیدی قابل ردیابی است: نخست، فقدان مکانیسم‌های نظارتی مستقل؛ در حال حاضر سیستم‌های رسیدگی به شکایات مردمی عمدتاً درون‌سازمانی و محرمانه باقی مانده‌اند که در مواجهه با حوادث استفاده از قوه قهریه، منجر به بحران اعتماد عمومی شده است (Jones et al, 2024). دوم، عدم توازن در مهارت‌های انسانی؛ بخش عمده‌ای از توانمندی‌های آموزشی فراجا صرف «تکنیک‌های کنترل فیزیکی» می‌شود، در حالی که در حوزه‌های «حقوق بشری»، «مدیریت تنش» و «ارتباطات سازنده»، شکاف‌های جدی وجود دارد. این عدم توازن باعث می‌شود پرسنل در موقعیت‌های حساس، گزینه «استفاده از زور» را به «مهارت‌های کلامی» ترجیح دهند که خود منشأ کاهش سرمایه اجتماعی پلیس است (Smith, 2024). سوم، فقدان یک «مدل بومی یکپارچه» که بتواند میان ضرورت‌های سخت‌افزاری امنیت و حقوق شهروندی (مبتنی بر اصول فصل سوم قانون اساسی) تعادل برقرار کند؛ بنابراین، مسئله اصلی این پژوهش، گذار از مدل «اقتدار دستوری و غیرشفاف» به یک «مدل حکمرانی خوب» است. این تحقیق در پی آن است تا با بازمهندسی فرآیندهای سازمانی و پر کردن خلأ نظری موجود، اولین مدل بومی حکمرانی خوب در فراجا را طراحی نماید؛ مدلی که با هم‌افزایی مؤلفه‌های «پاسخگویی، شفافیت، کارآمدی و مشروعیت»، پلیس را قادر سازد وظایف ذاتی خود را دقیقاً در چارچوب اصول دموکراتیک و صیانت از حقوق شهروندی به انجام رساند و بستری برای گذار از «حکمرانی دستوری» به «حکمرانی مشارکتی و مسئولانه» فراهم آورد.

مبانی نظری

حکمرانی

حکمرانی موضوعی درباره نحوه تعامل دولت‌ها و دیگر سازمان‌های اجتماعی با یکدیگر، شیوه ارتباط آن‌ها با شهروندان و شیوه گرفتن تصمیمات در جهانی پیچیده است. حکمرانی فرایندی است که از آن طریق جوامع یا سازمان‌ها تصمیمات مهم خود را می‌گیرند و مشخص می‌کنند چه کسانی در این فرایند درگیر شوند و چگونه وظیفه خود را به انجام برسانند. سیستم حکمرانی، چارچوبی است که فرایند متکی بر آن، بدین معناست که مجموعه‌ای از مقررات، رویه‌ها، قراردادهای و سیاست‌ها را مشخص می‌کنند که قدرت در دست چه کسی باشد و تصمیمات چگونه اتخاذ و وظایف چگونه انجام شوند (Folke et al., 2005; Mas-Tur et al., 2020). مفهوم حکمرانی را می‌توان در سطوح مختلفی مانند، سطح جهانی، ملی، سازمانی و جوامع محلی به کار گرفت. چهار بخش اصلی جامعه که می‌توانند هریک به‌نوبه خود در اقدام امور انجام وظیفه کنند؛ عبارت‌اند از ۱. کسب و کار، ۲. نهادهای غیرانتفاعی، ۳. دولت ۴. رسانه (Goldsmith & Eggers, 2004; Morales & Meek, 2019). حکمرانی در جریان معاملات میان ساختارها، فرایندها و سنت‌ها تعریف می‌شوند و مشخص می‌کند که چگونه قدرت و مسئولیت‌ها، اعمال و تصمیمات گرفته شده و شهروندان و دیگر سهامداران باهم ارتباط برقرار می‌کنند. اساس آن با قدرت، روابط و پاسخگویی معنا می‌شود، یعنی چه کسی نفوذ دارد، چه کسی تصمیم می‌گیرد و چگونه تصمیم‌گیرندگان در مقابل تصمیمات خود پاسخگو هستند (Bitterman & Koliba, 2016; Berardo & Lubell, 2020; Ikome (2007)). حکمرانی را سبکی تعریف می‌کند که به ایجاد نهادهای اقتصادی و سیاسی قوی، باز، برابر و آزاد کمک می‌کند (Ali, 2017). Dodson & Smith (2003) در تعریفی، حکمرانی را شامل فرایندها، ساختارها و نهادهای (رسمی و غیررسمی) معرفی می‌کنند که از طریق افراد، گروه‌ها و جوامع تصمیماتی می‌گیرند، قدرت و اقتدار خود را توزیع، اعمال و اهداف راهبردی را تعیین،

رفتارهای افراد و گروه‌ها را هدایت، قوانین و مقررات را تعریف و مسئولیت‌هایی را واگذار می‌کند (Bitterman & Koliba, 2020).

حکمرانی سازمانی

حکمرانی سازمانی به عنوان یک چارچوب دموکراتیک و چارچوبی از تعامل و فرآیند تلقی می‌شود. پیچیدگی حکمرانی سازمانی از راه‌های متعددی که محققان به تعریف حکمرانی سازمانی نزدیک شده‌اند آشکار است. (Nadler, Miller, and Modica (2010) زمانی از اصطلاح رهبری نهادی استفاده می‌کنند که کاوش در رهبری نهادی را به عنوان مجرای عمل دموکراتیک فرا می‌خوانند. این رهبری نهادی به عنوان رهبری سازمانی نیز توصیف می‌شود. ما به دنبال تمایز بین ساختار حکمرانی یک سازمان و فعالیت‌های آن هستیم. یک سازمان با ساختار حکمرانی آن تعریف می‌شود که ما آن را به عنوان قوانین اساسی در مورد اینکه چه کسی در داخل است، چه کسی خارج است و چه کسی چه چیزی را دریافت می‌کند، تعریف می‌شود. ساختارهای حکمرانی در سازمان‌ها تلاش می‌کنند تا با تعیین سهامداران خاص به عنوان دارندگان قانونی حقوق تصمیم‌گیری که ما آن را حق رأی می‌نامیم و با مشخص کردن نحوه توزیع ارزش ایجاد شده توسط تولید مشترک، این خطرات را کاهش دهند؛ زیرا انتظارات در مورد ادعا، ذینفعان دارای منابع و قابلیت‌های حیاتی را وادار می‌کند که از حق رأی برخوردار شوند. حق رأی ذینفعان و ادعای مالکیت در پایه ساختار حکمرانی است (Klein et al, 2019).

چارچوب نظری حکمرانی خوب در پلیس

حاکمیت قانون

حاکمیت قانون در حکمرانی پلیسی، به معنای خروج از دایره «اعمال سلیقه‌ای قدرت» و ورود به «قلمرو قاعده‌مندی قضایی» است. در این پارادایم، پلیس نه تنها مجری قانون، بلکه نخستین نهاد ملزم به رعایت صریح موازین قانونی است و هرگونه کنش عملیاتی باید در پرتو شفافیت حقوقی صورت گیرد (Cohen et al, 2024). طبق دیدگاه Mastrofski et al.

(2016)، حاکمیت قانون مرز میان «اقتدار مشروع سازمانی» و «استبداد اجرایی» را ترسیم می‌کند که بدون آن، مشروعیت پلیس به سرعت زوال می‌یابد. در بستر فراجا، حاکمیت قانون به معنای انطباق کامل عملکرد پلیس با اصول حقوق شهروندی مندرج در قانون اساسی است. پژوهش‌های اخیر تأکید دارند که وقتی اقدامات قهری پلیس فاقد مبنای قانونی صریح و قابل فهم برای شهروندان باشد، اعتماد عمومی به صورت سیستماتیک فرسوده می‌شود (Jones et al, 2024)؛ بنابراین، حکمرانی خوب ایجاب می‌کند که فرآیندهای انتظامی با استانداردهای بین‌المللی رویه‌های عادلانه قضایی هم‌راستا شوند تا مشروعیت نهاد پلیس در سطح جامعه تضمین گردد. علاوه بر این، حاکمیت قانون شامل نهادهای سازنده نظارت قضایی بر فعالیت‌های قهری است. همان‌طور که (Smith, 2023) استدلال می‌کند، پلیسی که در چارچوب شفاف حاکمیت قانون عمل می‌کند، با چالش‌های حقوقی کمتری روبه‌روست و در موقعیت‌های حساس، قادر است با اتکا به پشتوانه قانونی، قاطعیت توأم با عدالت را به نمایش بگذارد. این امر مانع از «سیاست‌زدگی عملیاتی» شده و امنیت را نه به عنوان اراده مطلق حاکم، بلکه به عنوان مطالبه قانون برقرار می‌سازد (Cohen et al, 2024).

پاسخگویی

پاسخگویی در حکمرانی پلیس به معنای ایجاد کانال‌های چندلایه برای نظارت است که پلیس را در برابر اقدامات خود مسئول نگه می‌دارد. در مدل‌های سنتی، پاسخگویی اغلب محدود به سلسله‌مراتب درونی بوده است، اما در حکمرانی خوب، تأکید بر انتقال از پاسخگویی «درون‌سازمانی» به «بیرون‌سازمانی» است که شامل نظارت نهادهای مدنی و رسانه‌های مستقل می‌شود (Patton et al, 2023). این تغییر پارادایم برای جلوگیری از «بحران‌های مشروعیت» در پلیس مدرن ضروری است (Mazerolle et al., 2013). در فرماندهی انتظامی، پاسخگویی اثربخش مستلزم ایجاد سازوکارهای «شکایت‌محور شفاف» است. این سیستمی است که در آن، شهروندان بدون واهمه، قادر باشند بر عملکرد مأموران نظارت کنند. یافته‌های Jones et al. (2024) نشان می‌دهد پلیس‌هایی که از

مکانیزم‌های پاسخگویی بیرونی استقبال می‌کنند، در هنگام بروز اشتباهات، با برخورد «تخریبی» جامعه مواجه نمی‌شوند، چرا که مردم فرآیند اصلاحی پلیس را باور دارند. در نهایت، پاسخگویی در حکمرانی پلیسی به معنای مسئولیت‌پذیری در قبال نتایج، تصمیمات و پیامدهای عملکرد است. حکمرانی خوب اقتضا می‌کند که مدیران انتظامی در برابر جامعه و نهادهای ناظر، به صورت دوره‌ای و شفاف درباره عملکرد، سیاست‌ها و نتایج اقدامات خود گزارش دهند؛ زیرا چنین شفافی می‌تواند به تقویت مشروعیت پلیس و افزایش اعتماد عمومی بینجامد (Mazerolle et al., 2013). افزون بر این، پاسخگویی مؤثر پلیس را به نهادی یادگیرنده و اصلاح‌پذیر تبدیل می‌کند؛ نهادی که با اتکا به شواهد، ارزیابی مستمر و بازخورد اجتماعی، در جهت بهبود رویه‌ها و ارتقای کیفیت خدمات انتظامی حرکت می‌کند (Lum & Koper, 2017).

شفافیت

شفافیت در حکمرانی خوب پلیسی، پادزهر «فساد سازمانی» و «سوءاستفاده از قدرت» است. شفافیت یعنی فرآیندهای سیاست‌گذاری و تخصیص منابع نباید در حصار محرمانگی باقی بمانند. Williams & Johnson (2022) معتقدند در عصر اطلاعات، پنهان‌کاری پلیس باعث تولید «روایت‌های جایگزین» در شبکه‌های اجتماعی می‌شود که می‌تواند به سادگی مشروعیت نهاد را زیر سؤال ببرد.

شفافیت در فراجا باید شامل دسترسی عمومی به استانداردهای رفتاری و اخلاقی پرسنل باشد. وقتی جامعه بداند پلیس بر چه اساسی تصمیم به برخورد می‌گیرد، رفتارهای پلیسی به عنوان «قاعده‌مند» تفسیر می‌شوند، نه «سلیقه‌ای» (Williams & Johnson, 2022). این شفافیت رویه‌ای، شکاف موجود میان «ادراک عمومی از قدرت پلیس» و «وظایف واقعی پلیس» را پر کرده و منجر به افزایش همکاری‌های مردمی می‌گردد.

همچنین، شفافیت داده‌ای در حکمرانی پلیس به معنای انتشار آمارهای دقیق جرم و عملکرد در حوزه‌های خاص است. بر اساس مطالعات (Smith, 2023)، انتشار گزارش‌های عملکرد پلیس به صورت عمومی، باعث می‌شود که ذی‌نفعان محلی برای مشارکت در امنیت

عمومی انگیزه بیشتری پیدا کنند. درواقع، شفافیت، اعتماد عمومی را به صورت «مشارکت فعالانه» بازتولید می کند (Williams & Johnson, 2022).

مشارکت جویی

مشارکت در حکمرانی پلیس به معنای تغییر جایگاه شهروند از «مفعول نظارت» به «شریک امنیت» است. حکمرانی خوب تأکید دارد که امنیت، یک «کالای عمومی مشارکتی» است و پلیس تک‌رو، محکوم به ناکارآمدی در مواجهه با پیچیدگی‌های جرائم نوین است (Meško & Hacin, 2025). Patton et al, (2023) نیز تأکید می‌کنند که بدون مشارکت اجتماعی، پلیس در دستیابی به اهداف پیشگیرانه شکست خواهد خورد. در مدل حکمرانی خوب برای فراجا، مشارکت یعنی تشکیل «شبکه‌های محلی امنیت» که در آن نیازهای امنیتی هر محله با هدایت پلیس شناسایی می‌شود (Patton et al. 2023). این رویکرد شبکه‌محور، نه تنها باعث تقسیم بار مسئولیت امنیت می‌شود، بلکه با «بومی‌سازی استراتژی‌های انتظامی»، کارآمدی عملیاتی را به شدت ارتقا می‌بخشد (Meško & Hacin, 2025).

علاوه بر این، مشارکت جویی به معنای استفاده از ظرفیت نهادهای مدنی در آموزش‌های حقوقی و فرهنگی است. حکمرانی خوب ایجاب می‌کند که پلیس از ظرفیت‌های فکری جامعه برای حل ریشه‌ای مشکلات بهره‌برد (Patton et al. 2023). این مشارکت باعث می‌شود پلیس در مواقع بحران، از «پشتوانه اجتماعی» برای حل مسأله‌آميز تنش‌ها استفاده کند (Sunshine & Tyler, 2003; Bradford, 2026).

اثربخشی و چابکی

اثربخشی در حکمرانی پلیسی به معنای دستیابی به اهداف امنیتی با بالاترین کیفیت و در کوتاه‌ترین زمان ممکن است. در محیطی که الگوهای جرم به سرعت تغییر می‌کنند، پلیس نمی‌تواند صرفاً بر ساختارهای سنتی و بوروکراتیک متکی باشد، بلکه باید از رویکردهای مبتنی بر شواهد برای بهبود عملکرد خود بهره‌گیرد (Koper, 2017 & Lum). در این چارچوب، اثربخشی در حکمرانی پلیسی مستلزم بهره‌گیری از ظرفیت‌های داده‌محور و

فناوری‌های نوین است. استفاده از تحلیل داده‌ها و مدل‌های پیش‌بینی جرم می‌تواند به پلیس کمک کند تا روندهای جرم را شناسایی کرده و منابع عملیاتی را به شکل هدفمندتری تخصیص دهد (Perry et al., 2013).

از سوی دیگر، چابکی سازمانی در نهادهای پلیسی به معنای توانایی مدیران در تخصیص سریع منابع به مناطق پرخطر و نقاط داغ جرم است؛ رویکردی که پژوهش‌ها نشان می‌دهد می‌تواند نقش مهمی در کاهش جرم و افزایش کارآمدی اقدامات انتظامی ایفا کند (Braga et al., 2014). در نهایت، در چارچوب حکمرانی خوب، اثربخشی پلیس صرفاً با شاخص‌هایی مانند تعداد دستگیری‌ها سنجیده نمی‌شود، بلکه میزان کاهش جرم، افزایش احساس امنیت شهروندان و بهبود کیفیت خدمات انتظامی از معیارهای مهم ارزیابی عملکرد پلیس به شمار می‌آید (Koper, 2017 & Lum).

پیشینه پژوهش

زینالی و کشکی و همکاران (۱۴۰۵) به بررسی جایگاه حکمرانی خوب در راهبر پلیس راهنمایی و رانندگی پرداختند. حکمرانی خوب به شیوه‌ای از مدیریت و اداره امور عمومی اشاره دارد که در آن نهادهای دولتی و غیردولتی به صورت شفاف، پاسخگو، مشارکتی، عادلانه و کارآمد عمل می‌کنند تا اهداف توسعه پایدار، رفاه عمومی و حقوق شهروندان را تأمین نمایند. این مفهوم بر پایه اصولی استوار است که تعادل میان قدرت، مسئولیت‌پذیری و منافع عمومی را تضمین می‌کند. یکی از اصلی‌ترین چارچوب‌ها در مدیریت راهبرد سازمان‌های دولتی از جمله پلیس راهنمایی و رانندگی در داخل ایران، مسئله حکمرانی خوب است که به مؤلفه‌هایی مانند شفافیت، پاسخگویی، مشارکت مردمی، عدالت، کارایی و اثربخشی اشاره دارد. در این مقاله در حیطه حکمرانی خوب در راهبرد پلیس راهنمایی و رانندگی به عنوان یک جایگاه اشاره و چالش‌های آن مورد بررسی قرار می‌گیرد تا یک دیدگاه مناسب در سطح جامعه برای عموم مردم ایجاد نماید.

سردارنیا و روزبهی (۱۴۰۵) در پژوهشی به بررسی ارزیابی آسیب شناسانه عملکرد پلیس در امنیت عمومی از منظر شاخص‌های حکمرانی خوب پرداختند. مطالعه با روش کیفی میدانی و استفاده از پرسشنامه‌های باز نیمه ساختاریافته انجام و جامعه آماری آن ۴۰ نفر از صاحب‌نظران دانشگاهی و مدیران و فرماندهان ارشد پلیس بوده‌اند که به‌صورت هدفمند انتخاب شده‌اند. داده‌ها پس از کدگذاری با روش تحلیل مضمون بررسی شدند. یافته‌ها نشان می‌دهد عملکرد پلیس در حوزه‌های عملیاتی و انتظامی مانند کنترل جرائم خشن، مدیریت درگیری‌های قومی - محلی و امنیت انتخابات قابل قبول بوده، اما در حوزه‌های اجتماعی و نرم‌افزاری از جمله مدیریت اعتراضات، پیشگیری اجتماعی، ارتباطات عمومی و امنیت دانش‌بنیان ضعف‌هایی وجود دارد.

شمشیری و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به ارائه الگو برای بهبود معیشت بازنشستگان نیروهای مسلح با تأکید بر حکمرانی خوب پرداختند. روش پژوهش این مطالعه تحلیلی - توصیفی از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری پژوهش، کلیه بازنشستگان نیروهای مسلح شهر تهران است، تعداد نمونه برابر ۳۸۴ نفر تعیین شد و اطلاعات از نمونه‌گیری طبقه‌ای ساده به‌دست آمد، در ادامه با کمک روش معادلات ساختاری به بررسی روابط بین متغیرها پرداخته شده است، برای گردآوری داده‌های لازم از پرسش‌نامه استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که بین سرمایه اجتماعی و توانمندسازی با حکمرانی خوب رابطه معنی‌داری وجود دارد، هم‌چنین بین حکمرانی خوب و بهبود معیشت رابطه معناداری وجود دارد اما مدیریت دانش نتوانسته این رابطه را تعدیل کند.

امیری و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به ارائه مدلی برای حکمرانی خوب در بخش دفاعی جمهوری اسلامی ایران و ضرورت به‌کارگیری آن پرداختند. پژوهش به‌منظور ایجاد مدلی برای دستیابی و ایجاد بسترهای لازم در جهت اجرای حکمرانی خوب در بخش دفاعی جمهوری اسلامی ایران است. روش موردنظر در این پژوهش کیفی است؛ که در آن از روش گرندت تئوری داده‌بنیاد استفاده شده است؛ که با استفاده از نظرات خبرگان موضوع و مصاحبه با ۱۳ نفر از خبرگان این حوزه با استفاده از روش گلوله برفی تا رسیدن به مرحله اشباع نظری به شناسایی عوامل مؤثر در تدوین مدل حکمرانی خوب و استفاده از کد گذارهای باز،

محوری و انتخابی پرداخته است. نتایج حاصل از این پژوهش در پایان منجر به ارائه مدلی در بخش دفاعی جمهوری اسلامی ایران شد که در نهایت ضرورت‌ها، موانع و الزامات توسعه حکمرانی خوب در بخش دفاعی و همچنین مدل مفهومی پژوهش تدوین شد.

قربانی‌زاده و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به ارائه بررسی حکمرانی اخلاقی بر اساس نوع شناسی طبقه نظامیان از دیدگاه نهج‌البلاغه پرداختند. این پژوهش کیفی و از راهبرد تحلیل مضمونی استفاده شده است. داده‌ها از متن کتاب نهج‌البلاغه استخراج شده است؛ و برای اعتبار یابی مضامین کشف‌شده از روش ژرفکاوری متن محور بهره گرفته شده است. ماحصل این پژوهش کشف نظریه‌ی بدیع با عنوان «حکمرانی اخلاقی در حوزه نظامیان» می‌باشد که مبتنی بر سه مضمون فراگیر: اعتقادات، ساختار حکمرانی و اخلاقیات می‌باشد که از ۲۲۰ کدباز، ۱۲۹ کد توصیفی و ۱۸ کد تفسیری به‌دست آمده است. هسته اصلی نظریه‌ی حکمرانی علوی، ناظر بر نقش پررنگ اخلاق در حکمرانی جامعه است.

Innes (2025) در پژوهشی با عنوان «حکمرانی پلیس در عصر بی‌اعتمادی دیجیتال» به تبیین ضرورت بازسازی سازوکارهای پاسخگویی در قرن بیست و یکم پرداخته است. هدف این پژوهش، ارائه مدلی برای تطبیق ساختارهای نظارتی با مقتضیات دنیای دیجیتال و ارتقای پاسخگویی در پلیس است. روش پژوهش کیفی بوده و با تحلیل چالش‌های حکمرانی در محیط‌های فناورانه، به این نتیجه رسیده است که حکمرانی خوب در پلیس، نیازمند گذار از ساختارهای سلسله‌مراتبی سنتی به مدل‌های نظارتی چندلایه و شفاف است. یافته‌های این پژوهش، ضرورت یکپارچه‌سازی ابزارهای پاسخگویی دیجیتال با اصول کلاسیک حکمرانی را برای حفظ مشروعیت پلیس، به‌عنوان یک الزام راهبردی تبیین می‌کند.

Ballucci & Lecoq (2023) در پژوهشی به بررسی هدف این مقاله، واکاوی سازوکارهای حکمرانی در تصمیم‌گیری پلیس در مواجهه با عدم قطعیت و ریسک، به‌ویژه در فرایند پیگیری و اعمال «پیس‌بندهای تخصصی»^۱ است. نویسندگان با استفاده از داده‌های تجربی (اسنادی، مصاحبه‌ای یا ترکیبی)، بررسی می‌کنند که چگونه افسران پلیس در شرایطی که اطلاعات ناقص، تهدید بالقوه و پیامدهای حقوقی سنگین وجود دارد، میان حفاظت از

^۱ specialized peace bonds یک دستور قضایی پیشگیرانه است که دادگاه صادر می‌کند

امنیت عمومی و رعایت حقوق و آزادی‌های فردی توازن برقرار می‌کنند. یافته‌ها نشان می‌دهد تصمیم‌گیری پلیس در این حوزه نه صرفاً بر پایه متن قانون، بلکه بر اساس برآورد ریسک، قضاوت حرفه‌ای، فشارهای نهادی و سازوکارهای حکمرانی چندسطحی (پلیس، دادگاه و نهادهای نظارتی) شکل می‌گیرد. این سازوکارها در عین کمک به مدیریت ریسک، فضای عدم قطعیت جدیدی نیز تولید می‌کنند؛ به گونه‌ای که امکان ناهمسانی در تصمیم‌ها، تفاوت در سطح مداخله پلیس و پیامدهای متفاوت برای شهروندان فراهم می‌شود. Bronitt (2024) در پژوهشی تحت عنوان «پلیس، حاکمیت قانون و چالش‌های فناوری‌های نوین»، به ارائه مدلی برای حکمرانی انتظامی در بسترهای فناورانه پرداخته است. هدف پژوهش، شناسایی الزامات حاکمیت قانون در مواجهه با ابزارهای نوین نظارتی (مانند هوش مصنوعی) است. این مطالعه با رویکرد تحلیلی-کیفی، ضمن شناسایی موانع اعمال قانون در محیط‌های دیجیتال، استدلال می‌کند که حکمرانی خوب در نهادهای انتظامی بدون بازنگری در چارچوب‌های قانونی امکان‌پذیر نیست. نتایج این پژوهش منجر به ارائه الگویی شده است که در آن «پاسخگویی فناورانه» به عنوان یک رکن اصلی در کنار سایر اصول حکمرانی خوب قرار می‌گیرد.

Meijer & Curtin (2024) در پژوهشی با تمرکز بر «شفافیت و پاسخگویی پلیس در عصر دیجیتال»، سازوکارهای حکمرانی نوین را بررسی کرده‌اند. این پژوهش به منظور تدوین بسترهای لازم برای اجرای حکمرانی پاسخگو در نهادهای پلیسی انجام شده است. روش پژوهش کیفی بوده و از طریق واکاوی نظام‌های نظارت نهادی، به شناسایی عوامل مؤثر بر اعتماد عمومی پرداخته است. یافته‌ها حاکی از آن است که شفافیت، به مثابه یک سازوکار کنترلی، نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش سوءاستفاده از قدرت دارد. این مطالعه در نهایت مدل مفهومی را ارائه می‌دهد که بر اهمیت «نظارت بیرونی» به عنوان مکمل «نظارت درونی» در حکمرانی انتظامی تأکید می‌کند.

Martin and Bradford (2021) در مقاله‌ای با عنوان «کالبدشناسی مشروعیت پلیس: گفت‌وگو، قدرت و عدالت رویه‌ای» به تحلیل الگوی گفت‌وگومحور مشروعیت پلیس پرداخته‌اند. نویسندگان، مشروعیت را فرایندی پویا می‌دانند که در آن پلیس به عنوان صاحب

قدرت، ادعاهایی درباره اقتدار خود مطرح می‌کند و این ادعاها در تعامل با مخاطبان اجتماعی ارزیابی و بازتولید می‌شود. این پژوهش نشان می‌دهد که مشروعیت پلیس صرفاً محصول ویژگی‌های ساختاری نیست، بلکه در سطوح خرد و میانی، و در بستر تعاملات میان پلیس، نهادهای پشتیبان و افکار عمومی شکل می‌گیرد. از نگاه آنان، گفت‌وگو میان پلیس و جامعه نقش مهمی در ارزیابی مشروعیت دارد، اما این گفت‌وگو تنها زمانی اثرگذار است که با تأیید و حمایت سایر بازیگران نهادی همراه باشد. یافته‌های این مقاله بر این نکته تأکید دارد که مشروعیت پلیس به عدالت رویه‌ای، سازوکارهای ارتباطی، و نحوه اعمال قدرت وابسته است و نمی‌توان آن را صرفاً از طریق اصلاحات شکلی و سازمانی ایجاد کرد.

Stenning (2021) در پژوهشی به بررسی بازاندیشی پاسخگویی و حکمرانی پلیس با مشارکت دیوید بایلی پرداختند. روش اجرای تحقیق مروری - توصیفی بوده است. در این مقاله، پژوهشگر پیشنهاداتی را برای اصلاح حکمرانی پلیس و پاسخگویی که پس از مرگ جورج فلویید ارائه شده است. در نهایت، ما به این نتیجه رسیدیم که تعدادی از عوامل کلی تر برای بهبود حکمرانی پلیس بسیار مهم هستند. ۱. تشخیص صریح این که حکمرانی پلیس به طور اجتناب‌ناپذیر سیاسی است. حکمرانی پلیس نه در اختیار سیاستمداران است و نه روسای پلیس بلکه بین آن‌ها مشترک است. ۲. مذاکره صادقانه و مسئولانه بین روسای پلیس و ناظران سیاسی آن‌ها یک نیاز ضروری و مداوم برای حکمرانی هماهنگ و مؤثر پلیس است. چنین مذاکره‌ای باید بر اساس ویژگی‌های مکانی، از جمله دیدگاه‌های عموم مردم متفاوت باشد. ۳. حکمرانی [دولتی] در اجرای قانون باید بر اساس الزامات مسائل و مقتضیات لحظه‌ای به اشتراک گذاشته شود، نه بر اساس فرمول‌های سفت و سخت. ۴. ترتیباتی برای دادن صدای اعضای جامعه و خود افسران پلیس در بحث‌های مربوط به حکمرانی پلیس (شامل توزیع مسئولیت و اختیار برای آن) و سیاست‌گذاری برای اداره پلیس دموکراتیک، مؤثر و حیاتی است. ۵. تصدیق این که تئوری دموکراسی به روسای پلیس دستور داده است که نه تنها به دولت، بلکه به مجموعه‌ای از اصول هنجاری، یعنی قانون، حقوق بشر و تجربه حرفه‌ای که با «بهترین عملکرد» ارائه می‌شود، وفادار باشند. مشکل سران این است که وفاداری‌های متعددی دارند. آن‌ها باید به طور مستمر نه تنها تعیین کنند که چه کسی مسئول

است، بلکه چه کسی باید مسئول باشد ۶. مدیران اجرایی مانند روسای پلیس و همچنین سیاستمداران باید در راستای منافع عمومی که متعلق به آنها نیست عمل کنند. حکمرانی در پلیس به خودی خود یک هدف نیست. باید به اهدافی دست یابد که نه سیاستمداران و نه روسای جمهور، نتوان اجازه قضاوت انحصاری را در آنها داد.

جدول ۱. خلاصه‌ای از پیشینه پژوهش

ردیف	پژوهشگر (ان) / سال	موضوع / هدف پژوهش	روش پژوهش	یافته‌ها / مدل پیشنهادی
۱	زینالی و همکاران (۱۴۰۵)	بررسی جایگاه حکمرانی خوب در راهبرد پلیس راهور	توصیفی	تأکید بر مؤلفه‌هایی نظیر شفافیت، پاسخگویی، مشارکت و عدالت به عنوان چارچوب راهبردی.
۲	سردارنیا و روزبهی (۱۴۰۵)	ارزیابی آسیب‌شناسانه عملکرد پلیس در امنیت عمومی	کیفی میدانی (تحلیل مضمون)	ضعف در حوزه‌های اجتماعی (اعتراضات، پیگیری)؛ پیشنهاد گذار به رویکرد های مشارکتی و کاهش مداخلات سیاسی.
۳	شمشیری و همکاران (۱۳۹۹)	الگوی بهبود معیشت بازنشستگان نیروهای مسلح	تحلیلی - توصیفی (هم‌بستگی)	وجود رابطه معنادار بین سرمایه اجتماعی، توانمندسازی و حکمرانی خوب با بهبود معیشت.
۴	امیری و همکاران (۱۳۹۹)	ارائه مدل حکمرانی خوب در بخش دفاعی ایران	کیفی (گرند تئوری)	تدوین مدل مفهومی و شناسایی ضرورت‌ها، موانع و الزامات حکمرانی خوب در بخش دفاعی.
۵	قربانی‌زاده و همکاران (۱۳۹۹)	حکمرانی اخلاقی نظامیان از دیدگاه نهج‌البلاغه	کیفی (تحلیل مضمون)	نظریه حکمرانی اخلاقی مبتنی بر سه مضمون: اعتقادات، ساختار حکمرانی و اخلاقیات.
۶	Ballucci & Lecoq (2023)	حکمرانی تصمیم‌گیری پلیس در مواجهه با ریسک	تجربی	تصمیم‌گیری متأثر از قضاوت حرفه‌ای و فشارهای نهادی است؛ ضرورت بازنگری در دستورالعمل‌ها برای پاسخگویی بیشتر.
۷	Innes (2025)	حکمرانی پلیس در عصر بی‌اعتمادی دیجیتال	کیفی	ضرورت گذار از ساختارهای سنتی به مدل‌های نظارتی چندلایه و

ردیف	پژوهشگر (ان) / سال	موضوع / هدف پژوهش	روش پژوهش	یافته ها / مدل پیشنهادی
				یکپارچه سازی ابزارهای پاسخگویی دیجیتال.
۸	Bronitt (2024)	حکمرانی انتظامی و چالش فناوری های نوین	تحلیلی - کیفی	ضرورت بازنگری در چارچوب های قانونی و افزودن «پاسخگویی فناورانه» به ارکان حکمرانی خوب.
۹	Meijer & Curtin (2024)	شفافیت و پاسخگویی پلیس در عصر دیجیتال	کیفی	تأکید بر «نظارت بیرونی» به عنوان مکمل نظارت درونی جهت کاهش سوءاستفاده از قدرت و ارتقای اعتماد.
۱۰	Martin, & Bradford (2021)	کالبدشناسی مشروعیت پلیس: گفت و گو، قدرت و عدالت رویه ای	مروری - توصیفی	مشروعیت پلیس صرفاً محصول ویژگی های ساختاری نیست، بلکه در سطوح خرد و میانی، و در بستر تعاملات میان پلیس، نهادهای پشتیبان و افکار عمومی شکل می گیرد.
۱۱	Stenning (2021)	بررسی بازاندیشی پاسخگویی و حکمرانی پلیس	مروری - توصیفی	حکمرانی پلیس به طور اجتناب ناپذیر سیاسی است، لذا کره صادقانه و مسئولانه بین روسای پلیس و ناظران سیاسی آنها حکمرانی [دولتی] در اجرای قانون باید بر اساس الزامات مسائل و مقتضیات لحظه ای به اشتراک گذاشته شود، نه بر اساس فرمول های سفت و سخت.

همان طور که مشاهده می شود، سیر پژوهش ها از مباحث نظری و ساختاری در ادبیات داخلی (پژوهش های سال ۹۹ و ۱۴۰۴)، به سمت مباحث فناورانه، چالش های نظارتی در عصر دیجیتال و ضرورت تغییرات فرهنگی-رهبری در ادبیات بین المللی (۲۰۲۳-۲۰۲۵) در حرکت است. نکته کلیدی در اکثر پژوهش های اخیر، ضرورت گذر از ساختارهای سلسله مراتبی سنتی به سمت مدل های شفاف، پاسخگو و فناورانه است.

روش‌شناسی

راهبرد پژوهشی مورد استفاده در این مرحله، نظریه داده‌بنیاد است. انتخاب این راهبرد نه صرفاً به دلیل «تولید مدل»، بلکه به دلیل «ماهیت انتزاعی و پیچیدگی پدیده حکمرانی در نهاد پلیس» است. طبق نظر (Corbin & Strauss, 2015)، زمانی که دانش موجود در یک حوزه، یعنی حکمرانی پلیس در ایران، فاقد چارچوب‌های نظری بومی، تبیین‌گر و جامع باشد، نظریه داده‌بنیاد تنها روشی است که می‌تواند با حرکت از داده‌های خرد و تجربی به سمت مقوله‌های کلان، مدل‌سازی علمی را ممکن سازد (Charmaz, 2014).

دلیل اصلی انتخاب این راهبرد در مطالعه حاضر، «فقدان نظریه محلی» برای تبیین چالش‌های حکمرانی در فراجا است. رویکردهای قیاسی و تئوری‌های وارداتی، به دلیل تفاوت‌های ساختاری در بافت انتظامی و امنیتی ایران، قادر به پیش‌بینی و تبیین رفتار سازمانی در این نهاد نیستند (Creswell & Poth, 2018). نظریه داده‌بنیاد با رویکرد استقرایی خود، این امکان را فراهم می‌آورد تا مفاهیم حکمرانی خوب در بستر «واقعیت‌های عملیاتی پلیس» و نه انتزاعات کتبی، ریشه یابد. درنهایت، حکمرانی خوب در پلیس یک «فرآیند اجتماعی پویا» است و نه یک وضعیت ایستا. از آنجا که هدف این پژوهش، کشف چگونگی تعامل متغیرهای زمینه‌ای و مداخله‌گر در ساختار انتظامی است، این راهبرد بهترین ابزار برای شناسایی «پدیده محوری» و ترسیم «مدل پارادایمی» است که بتواند پیچیدگی‌های روابط قدرت، پاسخگویی و اثربخشی را در فراجا به شکلی نظام‌مند بازنمایی کند (Glaser & Strauss, 2017).

سه طرح اصلی برای نظریه داده‌بنیاد ارائه شده است: طرح نظام‌مند^۱، طرح ظهور یابنده^۲ و ساختارگرا^۳. برای طرح نظام‌مند، استراوس و کوربین در سال ۱۹۹۰ شاکله کلی این طرح را ارائه کردند و در سال ۱۹۹۸ به بیان تفصیلی و عملی آن پرداختند. لازم به ذکر است جهت کدگذاری مصاحبه‌ها از نرم افزار اکسل^۴ و مکس کیو دا^۵ استفاده شده است.

¹ The Systematic Design

² The Emerging Design

³ The Constructivist Design

⁴ EXCEL

⁵ MAXQDA

در انتخاب نمونه جهت مصاحبه‌های عمیق سعی شد تا هم از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی (اعضای هیئت علمی) و هم از افراد دارای تجربیات مدیریتی و اجرایی در پلیس استفاده شود و نمونه‌گیری تارسیدن به اشباع نظری ادامه پیدا کرد. در مرحله کیفی پژوهش، جهت نمونه‌گیری برای انجام مصاحبه‌های عمیق از روش نمونه‌گیری هدفمند^۱ و تکنیک نمونه‌گیری گلوله برفی^۲ استفاده شد. مشارکت کنندگان پژوهش در بخش کیفی خبرگان و متخصصین حوزه حکمرانی و مدیریت دولتی و علوم سیاسی بود که دارای تخصص و تجربه مرتبط با موضوع تحقیق بودند. در بخش کیفی و تحلیل داده بنیاد از خبرگانی استفاده شد که معیارهای ورود خبرگان دانشگاهی:

- ۱. حضور در دانشگاه به عنوان هیئت علمی ۲. تخصص در حوزه مدیریت دولتی و خط-مشی گذاری عمومی، علوم سیاسی ۳. برخوردار بودن حداقل رتبه علمی استادیار، ۴. تألیف پژوهشی در حوزه حکمرانی ۵. ترجیحاً حضور مکانی خبره در تهران به دلیل راحتی دسترسی.

- معیارهای خبرگان اجرایی شامل ۱. سابقه کاری بیش از ده سال در فراجا ۲. جایگاه سازمانی با حداقل درجه سرهنگ و ... بود.

مصاحبه‌ی نیمه ساختاریافته یکی از معمول‌ترین انواع مصاحبه است که در تحقیقات کیفی اجتماعی مورد استفاده واقع می‌شود. در این پژوهش از مصاحبه‌ی نیمه ساختاریافته استفاده شده است. با توجه به محدود بودن زمان و منابع ۱۴ مصاحبه انجام شد. مشخصات مصاحبه‌شوندگان در جدول ۱ آورده شده است. در طی انجام مصاحبه ابتدا چارچوب مصاحبه که شامل معارفه، بیان چرایی مصاحبه و تعریف کلی از حکمرانی و حکمرانی خوب ارائه و سپس سؤالات پژوهش بر اساس ساختار طراحی شده از مصاحبه‌شوندگان پرسیده شد.

جدول ۲. مشخصات مصاحبه‌شوندگان

¹ Purposive

² Snow ball

ردیف	کد	تحصیلات	وضعیت شغلی	جایگاه شغلی	جنسیت	ردیف	کد	تحصیلات	وضعیت شغلی	جایگاه شغلی	جنسیت
۱	A	دکتری	هیئت علمی دانشگاه	معاون پژوهشی	خانم	۸	H	دکتری	فرمانده انتظامی	جانشین دانشگاه	آقا
۲	B	دکتری	هیئت علمی دانشگاه	رئیس دانشکده	آقا	۹	K	دکتری	فرمانده انتظامی	رئیس پژوهشکده	آقا
۳	C	دکتری	هیئت علمی دانشگاه	-	آقا	۱۰	L	کارشناسی ارشد	معاونت نیروی انسانی	مدیر کل	آقا
۴	D	دکتری	هیئت علمی دانشگاه	جانشین دانشگاه	آقا	۱۱	M	دکتری	معاونت نیروی انسانی	مدیر کل	آقا
۵	E	دکتری	مدیر اجرایی	معاون دانشگاه	آقا	۱۲	N	دکتری	هیئت علمی دانشگاه	معاون دانشکده	خانم
۶	F	دکتری	هیئت علمی دانشگاه	معاون دانشکده	آقا	۱۳	P	دکتری	فرمانده انتظامی	فرمانده تیپ	آقا
۷	G	دکتری	فرمانده انتظامی	رئیس دانشگاه	آقا	۱۴	S	دکتری	فرمانده اسبق فراجا	-	آقا

تجزیه و تحلیل و کدگذاری داده‌های تحقیق

در پژوهش حاضر تحلیل داده‌ها در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شده است. کدگذاری باز بعد از اولین مصاحبه انجام می‌شود. به عبارت دیگر محقق پس از هر مصاحبه شروع به پیدا کردن مفاهیم و انتخاب برچسب‌های مناسب برای آن‌ها و ترکیب مفاهیم مرتبط می‌کند. این روش کدگذاری که اصطلاحاً به آن مدل پارادایم کدگذاری محوری گفته می‌شود توسط استراوس و کوربین ارائه شده است و به این دلیل محوری گفته می‌شود که کدگذاری حول محور یک طبقه انجام می‌شود. کدگذاری انتخابی بر اساس نتایج کدگذاری باز و کدگذاری محوری، مرحله اصلی نظریه‌پردازی و ارائه مدل است. در

این پژوهش اطلاعات و داده‌های به‌دست آمده از فرآیند مصاحبه به‌دقت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و از درون مصاحبه‌ها، مفاهیم استخراج و شناسایی شدند. پس از انجام دسته‌بندی، مفاهیم و مقوله‌های استخراج شده به‌صورت نظام‌مند به یکدیگر مرتبط و در قالب یک مدل پارادایمی ترسیم گردیدند. نتایج در شکل شماره ۲ ارائه شده است. نتایج حاصل از بخش کیفی پژوهش در جدول ۸ نمایش داده شده است که حاصل پاسخگویی به سؤال اصلی پژوهش یعنی مدل حکمرانی خوب در فراجا چیست؟. در این مرحله مفاهیم به‌دست آمده مورد بررسی قرار گرفته، سپس پژوهشگر مفاهیمی که از نظر معنی و مفهوم به یکدیگر نزدیک هستند و به اصطلاح قرابت معنایی با یکدیگر دارند را در یک گروه قرار داده و به خلق معانی و واژه‌های جدید می‌پردازد. در حقیقت پژوهشگر مفاهیم را در قالب مؤلفه‌های فرعی و در نهایت مقوله‌های اصلی دسته‌بندی می‌کند. جدول ۳ نمونه‌ای از متن مصاحبه‌ها، کدهای باز مستخرج شده است. کدها یک ویژگی داده‌ها را معرفی می‌نمایند که به نظر تحلیل‌گر جالب می‌رسد.

جدول ۳. نمونه‌ای از فرآیند به دست آوردن مفاهیم از داده‌ها

کد مصاحبه شونده	شواهد گفتاری	کدهای باز (کدهای اولیه)	(مفاهیم)
A1	از نظر بنده حکمرانی خوب یعنی دستیابی به اهدافی که برای پلیس تعیین شده	دستیابی به اهداف	هدف محوری
A2	انجام مأموریت‌ها به نحو احسن بر اساس قانون تأسیس	انجام مأموریت‌ها	
A3	انجام فعالیت‌ها به بهترین نحو می‌تواند تعریف حکمرانی باشد	انجام فعالیت‌ها	بهبود عملکرد
A4	حکمرانی خوب یعنی این که استراتژی‌های وضع شده به منجر به بهترین عملکرد شود	دستیابی به بهترین عملکرد	
A5	پلیس باید یکسری ویژگی‌ها داشته باشد تا به حکمرانی خوب برسد که این ویژگی‌ها می‌توانند مواردی مانند پرسنل و کارکنان خوب، گزینش خوب و متناسب با مأموریت‌ها	پرسنل و کارکنان خوب	سیستم جذب و انتخاب و نگهداری
		گزینش خوب	

در ادامه، مفاهیم مستخرج از متن مصاحبه ها مجدداً مورد بررسی و بازخوانی قرار گرفت و مفاهیمی که دارای بار معنایی مشترکی بودند، طبق جدول ۴ در یک طبقه قرار گرفتند. جدول ۴: نمونه‌ای از طبقه‌بندی مفاهیم دارای قرابت معنایی

طبقه (کدگذاری محوری)	مفاهیم
(۱) تأمین نظم و امنیت عمومی	استقرار نظم پایدار - ارتقای امنیت جانی و مالی - بهبود امنیت روانی جامعه - حفظ آرامش عمومی - توسعه امنیت ایجابی - ارتقای کیفیت زندگی شهروندان
(۲) پاسخگویی و مسئولیت پذیری نهادی	پاسخگویی قانونی و نظارتی - پاسخگویی سیاسی - نظارت رسانه‌ای و مردمی - تعهد به مسئولیت‌های محوله - استقلال سازمانی - تفویض اختیار آگاهانه
(۳) بهبود مستمر و تعالی سازمانی	بهسازی ساختاری - مدیریت ظرفیت‌ها و الزامات - پیاده‌سازی مبانی حکمرانی سازمانی - رشد و توسعه پایدار - صرفه‌جویی در منابع - ارتقای کیفیت فرآیندها - مهندسی مجدد رویه‌ها

پژوهشگر بر اساس تجربه خویش، یک مفهوم ذهنی به هر طبقه جدول ۴، تخصیص می‌دهد که این مفهوم میتواند بیانگر کدگذاری محوری و تبیین دقیق تر از مصداق حکمرانی خوب در پلیس باشد. سپس پژوهشگر با بررسی مجدد هر یک از کدهای محوری، نسبت به شناسایی کدهایی که دارای بار معنایی مشترکی بوده و از جنبه معنایی دارای قرابت بیشتری با یکدیگر بودند، اقدام کرده و با طبقه بندی آنها، نسبت به تخصیص کد گزینشی به هر طبقه اهتمام ورزید. این روند را میتوان طبق جدول ۵ ملاحظه کرد.

جدول ۵: طبقه‌بندی کدهای محوری و تخصیص کد گزینشی

کد گزینشی (محور کلان)	مقوله‌های اصلی زیرمجموعه
۱. حکمرانی راهبردی و ساختاری	برنامه‌ریزی و جهت‌دهی راهبردی، اقتدار حرفه‌ای و رهبری فرماندهی، بسترهای کلان محیطی، بازتعریف نقش و مأموریت پلیس، انسجام و هماهنگی سازمانی، حاکمیت قانون و قانون‌مداری، مدیریت شرایط بحرانی و ریسک، بازطراحی و اصلاح فرایندها، الزامات و اسناد بالادستی

۲. شفافیت و پاسخگویی نهادی	پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری نهادی، شفافیت نهادی، کارایی و اثربخشی عملکرد، پایش، کنترل و ارزیابی عملکرد
۳. پلیس جامعه‌محور و سرمایه اجتماعی	تأمین نظم و امنیت عمومی، صیانت از کرامت و حقوق شهروندی، اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی، تعامل و مشارکت با ذی‌نفعان، مشارکت‌جویی و هم‌افزایی نهادی، مشروعیت و مقبولیت پلیس، انسجام اجتماعی و وحدت ملی، مدیریت افکار عمومی و فضای رسانه
۴. توانمندی‌های زیرساختی و فناوریانه	تأمین و تخصیص منابع و امکانات، حکمرانی داده و اطلاعات، تحول دیجیتال و فناوری اطلاعات
۵. تعالی سازمانی و اقتدار فرهنگی	شایستگی و حرفه‌ای‌گرایی، اخلاق‌مداری و رفتار حرفه‌ای، بهبود مستمر و تعالی سازمانی، مدیریت و توسعه سرمایه انسانی، مدیریت تحول و تغییر سازمانی، چابکی و انعطاف‌پذیری سازمانی، نهادینه‌سازی فرهنگی، شایسته‌گزینی و جانشین‌پروری، صیانت از ارزش‌های انقلاب

در پژوهش حاضر، اشباع نظری هم‌زمان با فرایند گردآوری و تحلیل داده‌ها و براساس روش مقایسه مداوم مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور، پس از هر مصاحبه، کدها و مفاهیم استخراج‌شده با مصاحبه‌های پیشین مقایسه شد و روند ظهور مفاهیم جدید ارزیابی گردید. همان‌گونه که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، با کاهش تدریجی مفاهیم جدید در مصاحبه‌های پایانی و تکرار مفاهیم پیشین، اشباع نظری حاصل شد.

جدول ۶. یافته‌های مرتبط با اشباع نظری

شماره مصاحبه	تعداد کدهای اولیه	تعداد مفاهیم/کدهای جدید	مفاهیم تکراری/تأییدی
۱	۵۵	۳۵	۲۰
۲	۵۲	۲۵	۲۷
۳	۵۰	۲۰	۳۰
۴	۴۸	۱۶	۳۲
۵	۴۶	۱۳	۳۳
۶	۴۴	۱۱	۳۳
۷	۴۳	۹	۳۴
۸	۴۲	۷	۳۵
۹	۴۰	۵	۳۵
۱۰	۳۹	۴	۳۵
۱۱	۳۸	۳	۳۵

۳۵	۲	۳۷	۱۲
۳۶	۰	۳۶	۱۳
۳۵	۰	۳۵	۱۴

در کد گذاری سیزدهم ۳۶ کد و صفر کد جدید ایجاد شد که از این بین و با توجه به جدول فوق هیچ گونه کد جدیدی ایجاد نشد و با توجه به آنکه از مصاحبه سیزدهم و چهاردهم به بعد کد جدیدی حاصل نشد و به کفایت نظری در مصاحبه ها رسیده شد و صرفا کدها و مفاهیم قبل مجددا تکرار شد به اشباع نظری رسیده و مصاحبه دیگری صورت گرفت.

ضریب اعتبار (کد گذاری ها) هولستی^۱

ضریب اعتبار هولستی برای سنجش اعتبار تحلیل کیفی استفاده می شود. برای محاسبه ضریب هولستی از میزان اشتراکات دو کد گذاری انجام شده و تعداد کل دو کد گذاری استفاده می شود. در فرمول زیر نحوه محاسبه ضریب هولستی نشان داده شده است.

$$HOLSTI\ INDEX = \frac{2 * NA}{NC1 + NC2}$$

شکل ۱. فرمول محاسبه پایایی

در این رابطه NA تعداد موارد کد گذاری مشترک بین دو کد گذار است. NC1: تعداد کل کد گذاری اولیه و NC2 تعداد کل کد گذاری دوم است. مقدار شاخص هولستی بین صفر و یک متغیر است. به طور کلی میزان شاخص هولستی بالای ۰,۹ بیانگر سطح بالایی از اطمینان در اعتبار تحلیل کیفی است؛ اما در تحقیقات مختلف میزان مورد قبول شاخص هولستی بالای ۰,۸/ در نظر گرفته شده است (هولستی، ۱۹۶۹). در این پژوهش برای سنجش اعتبار کد گذاری ها از نظرات یک متخصص دانشگاهی با مدرک دکتری مدیریت دولتی و مدرس دانشگاه که همکار بنده در پروژه ای مجزا بوده است برای کد گذاری دعوت شده

¹ Holsti's Coefficient Of Reliability

است و از او خواسته شده است چهار عدد بین ۱ تا ۱۴ انتخاب کنند و بر اساس کد مصاحبه- شوندگان از او خواسته شده است نسبت به کدگذاری مصاحبه‌ها اقدام کنند. نتایج حاصل از کدگذاری‌ها در جدول ۷ ارائه شده است. در این جدول تعداد توافقات به صورت کدهای جفتی است.

جدول ۷. محاسبه تعداد توافقات کدگذاری

ردیف	مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد مورد توافق	پایایی باز آزمون (درصد)
۱	مصاحبه اول	۵۵	۳۴	۰/۷۶
۲	مصاحبه ششم	۴۴	۳۳	۰/۸۵
۳	مصاحبه دهم	۳۹	۳۳	۰/۹۱
۴	مصاحبه دوازدهم	۳۷	۳۰	۰/۸۹
مجموع	-	۱۷۵	۱۳۰	۰/۸۵۲

یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد که مجموع کدها در دو فاصله زمانی ۱۴ روز برابر ۱۷۵ و تعداد کل موارد توافق گرفته در مجموع چهار مصاحبه ۱۳۰ هست؛ بنابراین یافته‌های مربوط به پایایی باز آزمون نشان می‌دهد نتیجه بر اساس این فرمول برابر با ۰/۸۵۲ درصد است از آنجا که پایایی بالاتر از ۰/۸۰ درصد قابل قبول است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که کدگذاری‌های انجام گرفته از پایایی معنایی برخوردار است.

در روند جریان مصاحبه‌ها در ابتدا ۵۳۹ شاهد گفتاری از متن مصاحبه‌های خبرگان شناسایی شد که از این تعداد ۶۰۵ کد اولیه استخراج شده است. با توجه به مشابهت و تلفیق و ترکیب کدهای اولیه تعداد ۱۵۰ زیر مقوله منحصر به فرد شناسایی شده است و در نهایت با دسته‌بندی ۱۵۰ زیر مقوله به ۳۳ مقوله اصلی این پژوهش حاصل شده است. مقولات شناسایی شده در این پژوهش عبارت بوده است از:

جدول ۸. مقوله‌های اصلی شناسایی شده در پژوهش

ردیف	مقوله اصلی	زیرمقوله‌های اصلاح و پایش شده
۱	تأمین نظم و امنیت عمومی	استقرار نظم پایدار - ارتقای امنیت جانی و مالی - بهبود امنیت روانی جامعه - حفظ آرامش عمومی - توسعه امنیت ایجابی - ارتقای کیفیت زندگی شهروندان
۲	صیانت از کرامت و حقوق شهروندی	شناسایی نیازهای شهروندان - تأمین آسایش عمومی - ارتقای رضایتمندی شهروندی - شهروندمحوری در خدمات - آگاه‌سازی حقوقی - رعایت الزامات حقوق شهروندی
۳	برنامه‌ریزی و جهت‌دهی راهبردی	تفکر سیستمی و جامع‌نگری - حفظ وحدت فرماندهی - اولویت‌بندی خدمات پلیسی - تخصیص بهینه منابع برای مأموریت‌ها - تدوین نقشه‌راه عملیاتی
۴	اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی	تقویت سرمایه اجتماعی - ارتقای اعتماد به بدنه پلیس - آگاه‌سازی مستمر شهروندان - اعتمادسازی نهادی - بازسازی تصویر ذهنی پلیس
۵	شایستگی و حرفه‌ای‌گرایی	تخصص‌گرایی مأموران - توانمندسازی نیروها - الگوبرداری از بهترین عملکردها (بنچ‌مارکینگ) - دانش‌محوری سازمانی - توسعه ویژگی‌های شخصیتی حرفه‌ای
۶	اخلاق‌مداری و رفتار حرفه‌ای	ترویج روحیه خدمت‌گزاری - تعهد و مسئولیت‌پذیری اخلاقی - رأفت اسلامی و سعه صدر - تدوین استانداردهای رفتاری - نفی تبعیض در ارائه خدمات - امانت‌داری حرفه‌ای
۷	بهبود مستمر و تعالی سازمانی	بهسازی ساختاری - مدیریت ظرفیت‌ها و الزامات - پیاده‌سازی مبانی حکمرانی سازمانی - رشد و توسعه پایدار - صرفه‌جویی در منابع - ارتقای کیفیت فرآیندها - مهندسی مجدد رویه‌ها
۸	اقتدار حرفه‌ای و رهبری فرماندهی	ارتقای مهارت‌های مدیریتی و رهبری - اصلاح سبک فرماندهی - مشروعیت‌بخشی به فرمانده - مهارت‌های تصمیم‌گیری در شرایط سخت - جایگاه‌سازی اجتماعی فرمانده
۹	بسیترهای کلان محیطی	مدیریت چالش‌های محیطی - تحلیل ملاحظات سیاسی - رصد معضلات اقتصادی-اجتماعی - پایش ثبات سیاسی و اجتماعی
۱۰	تعامل و مشارکت با ذی‌نفعان	مدیریت تعاملات بین‌نهادی - همکاری با مراکز علمی و دانشگاهی - شبکه سازی با شهروندان - مدیریت تعامل در فضای مجازی - توسعه انجمن‌های مدنی - تقویت مهارت‌های ارتباطی مأموران
۱۱	مدیریت و توسعه سرمایه انسانی	بهسازی نظام جذب و گزینش - عادلانه‌سازی نظام پرداخت - ایجاد تعادل میان کار و زندگی - تقویت امنیت شغلی و حمایت سازمانی - تأمین نیازهای معیشتی - آموزش و توسعه حرفه‌ای - پژوهش‌محوری در منابع انسانی

ردیف	مقوله اصلی	زیرمقوله‌های اصلاح و پایش شده
۱۲	بازتعریف نقش و مأموریت پلیس	متناسب‌سازی اهداف مأموریتی - تدوین چشم‌انداز آینده - بازنگری در سیاست‌گذاری‌های کلان - تبیین نقش‌های تنظیم‌گری و کنترلی پلیس
۱۳	مشارکت‌جویی و هم‌افزایی نهادی	توسعه فرهنگ مشارکت و همکاری - نقدپذیری سازمانی - بسترسازی برای مشارکت عمومی - پیاده‌سازی تصمیم‌گیری مشارکتی
۱۴	پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری نهادی	پاسخگویی قانونی و نظارتی - پاسخگویی سیاسی - نظارت رسانه‌ای و مردمی - تعهد به مسئولیت‌های محوله - استقلال سازمانی - تفویض اختیار آگاهانه
۱۵	شفافیت نهادی	شفافیت در فرآیندهای مالی - شفافیت اداری و استخدامی - شفافیت در رفتارهای سازمانی و اطلاع‌رسانی
۱۶	انسجام و هماهنگی سازمانی	تقویت هماهنگی درون‌سازمانی - یکپارچه‌سازی هماهنگی‌های برون‌سازمانی - استانداردسازی فعالیت‌های مشترک
۱۷	حاکمیت قانون و قانون‌مداری	استقرار حاکمیت قانون - رعایت چارچوب‌های عادلانه - صیانت از حقوق بشر و انصاف - مبارزه ساختاری با فساد - قاطعیت در اجرای قانون
۱۸	کارایی و اثربخشی عملکرد	ارتقای بازدهی عملیاتی - تحلیل هزینه-فایده اقدامات - بهبود بهره‌وری سازمانی - ارتقای کیفیت و اثربخشی خدمات پلیسی
۱۹	پایش، کنترل و ارزیابی عملکرد	مدیریت و سنجش عملکرد - استقرار نظام ارزشیابی - طراحی شاخص‌های بهره‌وری - تقویت خودکنترلی و بازخورد - فعال‌سازی نهادهای بازرسی
۲۰	مدیریت شرایط بحرانی و ریسک	مسئله‌شناسی و آینده‌پژوهی بحران - رصد هوشمند محیطی - تدوین شاخص‌های مدیریت بحران - مدیریت گروه‌های فشار و ذینفعان خاص
۲۱	تأمین و تخصیص منابع و امکانات	توسعه زیرساخت‌های فیزیکی - نوسازی تجهیزات و امکانات - مدیریت منابع مالی و بودجه‌ریزی عملیاتی
۲۲	مشروعیت و مقبولیت پلیس	ارتقای پذیرش اجتماعی - مقبولیت فرماندهی در افکار عمومی - مشروعیت‌بخشی به عملکرد پلیس - تقویت باور جامعه به توانمندی و قانون‌مداری پلیس
۲۳	بازطراحی و اصلاح فرایندها	اصلاح و بازنگری قوانین پلیسی - انجام اصلاحات ساختاری - واقع‌نگری در بازطراحی رویه‌ها
۲۴	مدیریت تحول و تغییر سازمانی	تحول‌آفرینی در نظامات اداری - بهره‌گیری از رویکردهای نوین - مدیریت تنوع و رویکردهای اقتضایی

ردیف	مقوله اصلی	زیرمقوله‌های اصلاح و پایش شده
۲۵	چابکی و انعطاف‌پذیری سازمانی	ایجاد قابلیت دوستوانی سازمانی - طراحی سیستم‌های پویا و منعطف - اتخاذ رویکردهای فعالانه و پیش‌دستانه
۲۶	حکمرانی داده و اطلاعات	تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد - آینده‌پژوهی داده‌محور - مدیریت و ثبت یکپارچه داده‌ها - صیانت از محرمانگی و امنیت اطلاعات
۲۷	نهادینه‌سازی فرهنگی	مدیریت عوامل فرهنگی - ترویج ارزش‌های مشترک و اصول بنیادین - فرهنگ‌سازی سازمانی - اصلاح نگرش‌ها و دیدگاه‌های سنتی
۲۸	تحول دیجیتال و فناوری اطلاعات	استقرار تکنولوژی‌های مدرن - هوشمندسازی پلیس - مدیریت دیجیتال شواهد - توسعه پایگاه‌های اطلاعاتی یکپارچه
۲۹	شایسته‌گزینی و جانشین‌پروری	استقرار نظام شایسته‌سالاری - مدیریت استعدادها و جانشین‌پروری - انتصابات مبتنی بر عملکرد - توسعه جوان‌گرایی در سطوح مدیریتی
۳۰	الزامات و اسناد بالادستی	اجرای سیاست‌های ابلاغی - پایبندی به فرامین بالادستی - مأموریت‌محوری در چارچوب اسناد - کیفیت‌بخشی به سیاست‌های ستادی
۳۱	انسجام اجتماعی و وحدت ملی	ایجاد اتحاد و وفاق عمومی - رویکرد اجتماع‌محور در امنیت - تحقق عدالت اجتماعی - هم‌راستاسازی اهداف پلیس با وفاق ملی
۳۲	صیانت از ارزش‌های انقلاب	ترویج فرهنگ و هویت اسلامی - ارتقای کارآمدی نظام - حفظ و تقویت روحیه انقلابی - توسعه قدرت ملی
۳۳	مدیریت افکار عمومی و فضای رسانه	مدیریت وارونگی خبری - روایت‌گری اول و صادقانه از حوادث - رصد فضای مجازی - مقابله با عملیات روانی معاندین - بازسازی اعتماد به روایت‌های رسمی

سومین مرحله کدگذاری انتخابی است. این روش عبارت است از فرآیند انتخاب دسته‌بندی اصلی، مرتبط کردن نظام‌مند آن با سایر دسته‌بندی‌ها، تایید اعتبار این روابط و کامل کردن دسته‌بندی‌هایی که نیاز به اصلاح و توسعه بیشتری دارند، می‌باشد. در این مرحله، شرایط علی، مداخله‌گر، راهبردی، زمینه‌ای شناسایی گردیده که از این طریق مدل نهایی استخراج شد. در همه این مراحل، پژوهشگر از مقایسه دائمی یافته‌ها استفاده نموده و در صورت نیاز تغییرات جدید اعمال نموده است.

در مرحله کدگذاری گزینشی، کدهای محوری که از قرابت معنایی بالایی برخوردار بودند، در کنار هم قرار گرفته و در قالب ۵ کد گزینشی نهایی تبیین شدند. بر این اساس، کدهای محوری مرتبط با زیرساخت‌ها و جهت‌گیری‌های کلان در کد گزینشی «حکمرانی راهبردی و ساختاری» جای گرفتند. همچنین کدهای مربوط به تعامل با شهروندان و ارتقای اعتماد عمومی ذیل کد گزینشی «پلیس جامعه‌محور و سرمایه اجتماعی» دسته‌بندی شدند. سایر کدهای محوری نیز بر اساس بار معنایی مشابه، در سه کد گزینشی «شفافیت و پاسخگویی نهادی»، «توانمندی‌های زیرساختی و فناوریانه» و «تعالی سازمانی و اقتدار فرهنگی» جای‌دهی شدند.

۱) حکمرانی راهبردی و ساختاری

«این کد گزینشی بیانگر جهت‌گیری کلان فراجا در مسیر مدیریت تحول است. کدهای محوری برنامه‌ریزی استراتژیک، مهندسی مجدد فرایندها و چابکی سیستم‌ها به دلیل داشتن بار معنایی مشابه در این طبقه ادغام شدند. در واقع، استناد به اسناد و فرامین بالادستی در کنار مدیریت هوشمند نیروی انسانی، شالوده‌ی اصلی حکمرانی راهبردی را تشکیل می‌دهند که هدف آن، ارتقای ساختار فرماندهی برای مواجهه با چالش‌های پیش‌رو است.»

۲) شفافیت و پاسخگویی نهادی

«در این بخش، مقولاتی که بر سلامت سازمانی و نظارت تأکید داشتند، با در نظر گرفتن قرابت معنایی در کنار هم قرار گرفتند. کدهای پاسخگویی، شفافیت و قانون‌مداری، هسته اصلی این کد گزینشی را شکل می‌دهند. ترکیب این مفاهیم با حمایت سازمانی ادراک‌شده و نظام کنترل و ارزشیابی، نشان می‌دهد که پاسخگویی نهادی در فراجا فراتر از یک وظیفه اداری، به‌عنوان یک ضرورت اخلاقی و ساختاری در جهت تقویت اعتماد داخلی و عمومی عمل می‌کند.»

۳) پلیس جامعه‌محور و سرمایه اجتماعی

«این کد گزینشی بر پیوند عمیق میان پلیس و شهروندان تمرکز دارد. مقوله‌های تعامل با ذی‌نفعان، مشارکت و هم‌افزایی و حفظ کرامت شهروندان، همگی دلالت بر رویکردی دارند که پلیس را نه به‌عنوان یک نهاد صرفاً کنترلی، بلکه به‌عنوان جزئی از جامعه می‌بیند.

قرابت معنایی این مقوله‌ها با کدهایی همچون مشروعیت و اعتماد عمومی، نشان می‌دهد که تقویت سرمایه اجتماعی، بنیادی‌ترین پیامد پیاده‌سازی حکمرانی خوب در پلیس است.»

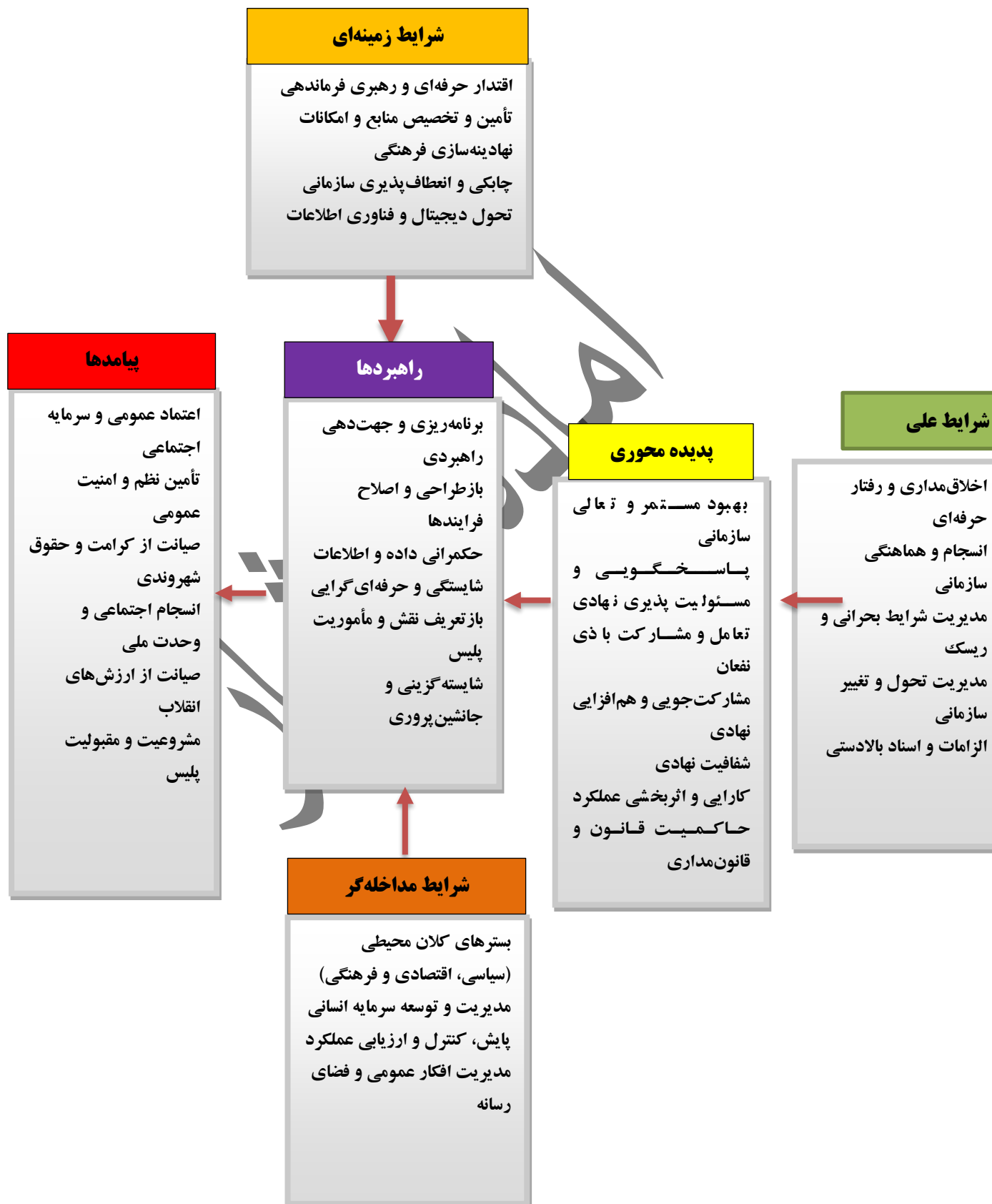
۴) توانمندی‌های زیرساختی و فناورانه

«با توجه به ضرورت بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در حکمرانی مدرن، مقوله‌های فناوری اطلاعات، استقرار حکمرانی داده و مدیریت منابع، در این کد گزینشی تجمع شدند. کدهای محوری این بخش براساس بار معنایی مشابه در زمینه ابزارها و زیرساخت‌های لازم برای مدیریت بحران، در یک طبقه قرار گرفتند. این مؤلفه تأکید دارد که حکمرانی داده‌محور، پیش‌شرط تصمیم‌گیری‌های دقیق و چابک در پلیس هوشمند است.»

۵) تعالی سازمانی و اقتدار فرهنگی

«این کد گزینشی به جنبه‌های نرم‌افزاری و ارزش‌مدار فراجا اشاره دارد. کدهای محوری تعالی سازمانی، حرفه‌ای‌گرایی و توانمندسازی افسران، به دلیل اشتراک در مؤلفه «توسعه انسانی»، در این طبقه ادغام شدند. همچنین، مقوله‌های فرهنگ‌سازی، انسجام ملی و پاسداری از دستاوردهای انقلاب، با تأکید بر قرابت معنایی در حوزه اقتدار فرهنگی، نشان می‌دهند که حکمرانی خوب در فراجا در پی هم‌افزایی میان تخصیص حرفه‌ای و تعهد انقلابی برای کسب تعالی سازمانی است.»

همانطور که در روند جریان مصاحبه‌ها مشخص است در ابتدا ۵۳۹ شاهد گفتاری از متن مصاحبه‌های خبرگان شناسایی شد که از ۵۳۹ شواهد گفتاری تعداد ۶۰۵ کد اولیه از شواهد گفتاری استخراج شده است. با توجه به مشابهت و تلفیق و ترکیب کدهای اولیه تعداد ۱۵۰ زیر مقوله منحصر به فرد شناسایی شده است و در نهایت با دسته‌بندی ۱۵۰ زیر مقوله به ۳۳ مقوله اصلی این پژوهش حاصل شده است که در ۳۳ مؤلفه اصلی دسته‌بندی شدند (شکل ۲)، در نهایت نیز این ۳۳ مقوله در ۶ گروه اصلی شرایط علی، محوری، شرایط زمینه‌ای، راهبردی، شرایط مداخله‌گر و در نهایت پیامدها جای داده شدند. با توجه به نتایج بدست آمده از این مصاحبه‌ها و جدول مجموع مؤلفه‌ها مدل مناسب حکمرانی خوب در فراجا در شکل ۲ نشان داده شده است.

شکل ۲. مدل کیفی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه هدف این پژوهش طراحی و تبیین مدل حکمرانی خوب در فراجا بوده است، از میان طرح‌های متعددی که توسط صاحب‌نظران در خصوص اجرای الگوی پارادایمی مطرح شده، پژوهشگر از طرح نظام‌مند نظریه داده بنیاد اشتراوس و کوربین استفاده نمود. در روش اشتراوس و کوربین مراحل تحلیل داده‌ها از طریق کدگذاری باز^۱، کدگذاری محوری^۲ و کدگذاری گزینشی^۳ انجام می‌شود که نتایج پژوهش نیز در قالب همین مدل بیان می‌گردد: تعداد ۶۰۵ کد اولیه از شواهد گفتاری استخراج شده است. با توجه به مشابهت و تلفیق و ترکیب کدهای اولیه تعداد ۱۵۰ زیر مقوله منحصربه‌فرد شناسایی شده است و در نهایت با دسته‌بندی ۱۵۰ زیر مقوله به ۳۳ مقوله اصلی این پژوهش حاصل شده است که در ۳۳ مولفه اصلی دسته‌بندی شدند: برآیند جمع‌بندی از مصاحبه‌ها در ارتباط با حکمرانی و مفهوم آن در پلیس بهبود مستمر و تعالی سازمانی، پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری نهادی، تعامل و مشارکت با ذی‌نفعان، مشارکت‌جویی و هم‌فزایی نهادی، شفافیت نهادی و کارایی و اثربخشی عملکرد، حاکمیت قانون و قانون‌مداری مطرح شده است که شرط پاسخگویی استقلال پلیس از دولت بوده است که در تعدادی از مصاحبه‌ها به آن اشاره شده است. حال برای آنکه اقتدار پلیس افزایش یابد و اداره بهتر پلیس بر اساس مؤلفه‌های محوری شناسایی شده در این پژوهش در راستای حکمرانی خوب مانند شفافیت، پاسخگویی، کارایی و اثربخشی و ... به صورت بهتری باشد و برنامه‌ریزی اصولی صورت گیرد یکسری از مقوله‌ها تأثیرگذار می‌باشد و به بیان دیگر شرایط علی رویدادها و اتفاقاتی است که بر حکمرانی در پلیس اثر می‌گذارد و باعث بروزش می‌شود که این مقوله‌های تأثیرگذار می‌تواند شامل اخلاق‌مداری و رفتار حرفه‌ای، انسجام و هماهنگی سازمانی،

¹ Open Coding

² Axial Coding

³ Selective Coding

مدیریت شرایط بحرانی و ریسک، مدیریت تحول و تغییر سازمانی و الزامات و اسناد بوده است. برای پیاده شدن حکمرانی در پلیس باید یکسری راهبردهایی را انتخاب کرد این راهبردها درواقع مؤلفه‌های خاصی هستند که می‌تواند در اجرایی شدن راهبردهای ترسیمی در این پژوهش کمک‌کننده باشد و زمینه حکمرانی خوب را تسریع کنند. مؤلفه‌هایی که در این پژوهش شناسایی شدند عبارت بوده است از: برنامه‌ریزی و جهت‌دهی راهبردی، بازطراحی و اصلاح فرایندها، حکمرانی داده و اطلاعات، شایستگی و حرفه‌ای‌گرایی، بازتعریف نقش و مأموریت پلیس و شایسته‌گزینی و جانشین‌پروری بوده است. برای رسیدن به حکمرانی خوب در فراجا باید به شرایط زمینه‌ای توجه کرد مؤلفه‌هایی که شرایط خاصی هستند که می‌تواند در اجرایی شدن راهبردهای ترسیمی برای حکمرانی خوب در فراجا کمک‌کننده باشد و زمینه حکمرانی خوب را تسریع کند. در این پژوهش برای تسریع در حکمرانی خوب مؤلفه‌های اقتدار حرفه‌ای و رهبری فرماندهی، تأمین و تخصیص منابع و امکانات، نهادینه‌سازی فرهنگی، چابکی و انعطاف‌پذیری سازمانی و تحول دیجیتال و فناوری اطلاعات شناسایی شده است که در دستیابی به حکمرانی خوب در فراجا از طریق راهبردها کمک‌کننده هستند.

در مسیر دستیابی به حکمرانی خوب در فراجا ممکن است یکسری مؤلفه‌ها نقش مداخله‌ای داشته باشند و به عبارت دیگر مؤلفه‌های مداخله‌گر شرایط عمومی که بر راهبردهای حکمرانی خوب در فراجا تأثیر می‌گذارند یا مؤلفه‌هایی هستند که تا حدی و به‌طور کامل در کنترل فراجا قرار ندارند که این مؤلفه‌ها شرایط تأثیرگذاری شرایط علی و زمینه‌ای را دشوار می‌سازند. مجموعه‌ای از متغیرهایی هستند که مداخله سایر عوامل را تسهیل یا محدود می‌کند؛ در این پژوهش بسترهای کلان محیطی (سیاسی، اقتصادی و فرهنگی)،

مدیریت و توسعه سرمایه انسانی، پایش، کنترل و ارزیابی عملکرد و مدیریت افکار عمومی و فضای رسانه به‌عنوان مؤلفه‌های مداخله‌گر شناسایی شدند. درنهایت با به‌کارگیری حکمرانی خوب در فراجا چه پیامدهایی را برای این نهاد خواهد داشت. در واقع پیامدهای مؤلفه‌هایی هستند که خروجی‌های حاصل از به‌کارگیری راهبردهای حکمرانی خوب می‌باشد. خروجی‌های تأثیرگذار مشهود و نامشهود و حاصل استخدام راهبردها می‌باشد. در

این پژوهش برای پیامدها مولفه‌هایی هم‌چون اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی، تأمین نظم و امنیت عمومی، صیانت از کرامت و حقوق شهروندی، انسجام اجتماعی و وحدت ملی، صیانت از ارزش‌های انقلاب و مشروعیت و مقبولیت پلیس شناسایی شده است. در ادامه با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادهایی به فراجا ارائه شده است.

- پیشنهاد می‌شود فراجا به منظور تحقق عملی الگوی حکمرانی خوب، نظامی یکپارچه و نهادمند برای راهبری، پایش و ارزیابی مؤلفه‌های حکمرانی خوب طراحی و اجرا کند؛ به گونه‌ای که مؤلفه‌هایی نظیر شفافیت نهادی، پاسخگویی، کارایی و اثربخشی، حکمرانی داده و اطلاعات، بازطراحی فرایندها و پایش عملکرد به صورت منسجم در ساختار مدیریتی و عملیاتی سازمان نهادینه شوند. در این راستا، تدوین شاخص‌های ارزیابی حکمرانی خوب در سطوح مختلف فرماندهی، ایجاد سامانه‌های هوشمند گزارش‌دهی و نظارت و تعریف سازوکارهای مشخص برای پاسخگویی درون‌سازمانی و برون‌سازمانی می‌تواند زمینه ارتقای کیفیت تصمیم‌گیری، کاهش موازی‌کاری، افزایش اعتماد عمومی و بهبود عملکرد سازمانی را فراهم آورد. اجرای این پیشنهاد، پلیس را از مدیریت صرفاً اجرایی به سمت حکمرانی راهبردی، شفاف و پاسخگو سوق می‌دهد.

- با توجه به نقش شرایط زمینه‌ای و مداخله‌گر در موفقیت راهبردهای حکمرانی خوب، پیشنهاد می‌شود فراجا برنامه‌ای جامع برای توانمندسازی سرمایه انسانی، نهادینه‌سازی فرهنگ حرفه‌ای، توسعه رهبری فرماندهی و تقویت زیرساخت‌های دیجیتال تدوین و اجرا نماید. این برنامه می‌تواند شامل آموزش مستمر مدیران و کارکنان در حوزه اخلاق حرفه‌ای، قانون‌مداری، مهارت‌های مشارکت‌جویی، مدیریت افکار عمومی، تصمیم‌گیری در شرایط بحرانی و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین باشد. همچنین، توجه به شایسته‌گزینی، جانشین‌پروری، چابکی سازمانی و تحول دیجیتال می‌تواند زمینه لازم را برای اجرای مؤثر راهبردهای حکمرانی خوب فراهم کند. تحقق این پیشنهاد، ضمن ارتقای اقتدار حرفه‌ای و انسجام سازمانی، به بهبود رابطه پلیس با جامعه، افزایش مشروعیت و مقبولیت اجتماعی و صیانت بهتر از حقوق شهروندی منجر خواهد شد.

- دانش فنی و تخصصی و محرمانگی نباید به عنوان استدلالی علیه مشارکت شهروندان مورد استفاده قرار گیرد. تمرکز فنی بر جنبه‌های عملیاتی و فرایندها در حالی که نگرانی‌ها و انتظارات جامعه را نادیده می‌گیرد، یک اشتباه استراتژیک است. دانشگاه، جامعه مدنی، سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های ذینفع جامعه کمک‌های مهمی خواهند کرد، به‌ویژه با ارائه دیدگاه‌های افرادی که ممکن است تحت تأثیر اقدامات پلیس قرار گیرند. این اصل باز بودن، شفافیت و رویکرد مشارکتی باید همه جنبه‌های پلیسی را فرا گیرد و تضمین کند که دستورالعمل‌های داخلی تا حد امکان در حوزه عمومی مورد انتشار قرار گیرد.

- شرایط کاری پلیس طیفی از ابعاد از جمله جسمی، اجتماعی، روانی و عاطفی را در برمی‌گیرد. افسران پلیس معمولاً ساعات طولانی و غیرقابل پیش‌بینی کار می‌کنند. بسته به رسته و رتبه، افسران ممکن است در موقعیت‌های درگیری و استرس‌زا تماس مکرری با مردم داشته باشند و روزانه در معرض انواع مختلف خطرات قرار گیرند. با توجه به ماهیت مسئولیت‌هایی که بر عهده دارند، اطمینان از داشتن شرایط کاری مناسب افسران پلیس ضروری است. شرایطی که افسران در آن کار می‌کنند و همچنین سطح حمایت درک شده از سوی فرماندهی ارشد و به‌طور کلی از سوی دولت، احتمالاً بر حس حرفه‌ای بودن افسران تأثیر می‌گذارد که اگر تأثیر منفی بر آن بگذارد، می‌تواند منجر به فساد شود و افسران باید برای سازمانی که برای آن کار می‌کنند احساس ارزش کنند. عبارت «افسران پلیس نیز حقوقی دارند» واکنشی است که بسیار مورد استناد قرار می‌گیرد زمانی که افسران احساس می‌کنند که حقوق آن‌ها به خطر افتاده است.

- شیوه‌های استخدام پلیس، نگهداشت، ارتقاء و توسعه شغلی همگی به فرهنگ سازمانی مثبت کمک می‌کنند؛ مانند هر سازمان دیگری، نحوه مدیریت منابع انسانی توسط نهادهای پلیس نقش اساسی در رفاه آن دارد. مدیریت منابع انسانی موضوع گسترده‌ای است که باید در هر تلاشی برای بهبود شیوه‌های پلیسی، از جمله موارد مربوط به استفاده از زور، استفاده از اسلحه و ... مورد توجه قرار گیرد. دو جنبه مستحق توجه ویژه هستند: استخدام و توسعه شغلی. استخدام یک عامل کلیدی برای پلیس مؤثر است زیرا بر سایر عملکردهای نهاد پلیس تأثیر می‌گذارد. به افسران پلیس اجازه داده می‌شود تا از قانون حمایت کنند، از حقوق مردم

محافظت کنند و جوامع را ایمن نگه دارند. نقش یک افسر پلیس پیچیده است و به شایستگی‌های حرفه‌ای، مهارت‌ها، ارزش‌ها، انگیزه، نظم و انضباط و توانایی برای برآورده کردن استانداردهای حرفه‌ای بالا نیاز دارد. این امر مستلزم جذب افراد با استعداد است. استانداردهای ضعیف، بی‌سوادی، توانایی شناختی نامرغوب، یا فقدان مهارت‌های بین فردی برای تصمیم‌گیری خوب در چارچوب حکمرانی خوب مضر است. افرادی که استخدام می‌شوند باید معیارهای اساسی واجد شرایط بودن را که باید شامل سطح تحصیلات، شرایط جسمی، سلامت روانی خوب، سابقه کیفری پاک و سایر مهارت‌های خاص موردنیاز برای رسیدگی به پرونده‌های پیچیده و حساس باشد، داشته باشند یا بتوانند به آن‌ها دست یابند. افسران به‌عنوان بخشی از یک تیم و در موقعیت‌های استرس‌زا، آرام و صبور باشند. فرآیندهای انتخاب باید شامل مکانیسم‌هایی برای آزمایش و ارزیابی شایستگی باشد، به‌عنوان مثال: امتحانات، مراکز ارزیابی پلیس، رویه‌های بازرسی و برخی از انواع آزمون‌های صلاحیت یا روان‌سنجی می‌تواند کمک‌کننده باشد. پلیس اغلب بر روابط اجتماعی مبتنی بر اعتماد و احترام متقابل متکی است. این امر حمایت، تأیید و همکاری شهروندان را تشویق می‌کند که مواردی را که نیاز به استفاده از زور دارند کاهش می‌دهد. توسعه راهبردهایی برای استخدام افسرانی که منعکس‌کننده جوامع محلی هستند مهم است، زیرا احتمال بیشتری وجود دارد که درک بهتری از نیازهای مردم داشته باشند و جوامع به‌راحتی می‌توانند با یک سازمان پلیس متشکل از افسرانی که ارزش‌ها و ویژگی‌های مشابهی با آن‌ها دارند شناسایی شوند.

- ایجاد نهادهای جمعی برای اتخاذ تصمیمات کلان در پلیس: ایجاد نهادهای جمعی اتخاذ تصمیم با حضور نمایندگان و متخصصین دستگاه‌های مربوطه، سازمان‌های مردم‌نهاد و اندیشکده‌ها در راستای ایجاد فرهنگ و هویت مبتنی بر هماهنگی و مشارکت در میان پلیس و در کشور یاری‌رسان است. ایجاد این نهاد مشروعیت تصمیمات را ارتقا می‌دهد و به تقویت حلقه‌های میانی که مقام معظم رهبری نیز به آن تأکید دارند کمک کند و توابع هماهنگ‌کننده می‌توانند متولی آن باشند، اما باید توجه داشت اثربخشی در این زمینه بر ساختارها و نظام‌های اقتدار سنتی نیست، بلکه بر پایه‌های روابط مبتنی بر اعتماد است و

حکمرانی همکارانه زمان‌بر بوده و ممکن است هزینه‌های تعاملی بالایی داشته باشد و با گسترده‌تر شدن مشارکت در خطمشی‌گذاری، حل مسئله دشوارتر می‌شود؛ به عبارت دیگر با توجه به انبوه بازیگران، سازمان‌ها و منافعی که باید مدیریت شوند، درک «مزیت مشارکتی» برای بازیگران مختلف با عقاید و افکار گوناگون بسیار دشوار می‌شود و در انتخاب این ابزار باید به این موارد توجه شود.

- به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود ابتدا بررسی جامعی از مدل‌های حکمرانی اعم از خوب، متعالی، مطلوب، پیچیده و... صورت گیرد و متناسب با ساختار، شرایط و ... فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مدل مطلوب ابتدا شناسایی شود و سپس بر اساس مدل مطلوب، مدل حکمرانی فراجا طراحی شود.

- به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود یافته‌های حاصل از این پژوهش و یا پژوهش مستقل دیگر را بر اساس روش‌های تصمیم‌گیری خبره محور مانند مدل‌سازی ساختاری - تفسیری، دیمتل و یا به تحلیل اهمیت - عملکرد مؤلفه‌های شناسایی شده در این پژوهش پردازند تا بتوان بر اساس نظر خبرگان به رتبه‌بندی مؤلفه‌های شناسایی شده پردازند؛ چراکه در مدل تحلیل اهمیت - عملکرد تمرکز فراجا مشخص می‌شود.

- یکی از مواردی که اختلاف نظر بین خبرگان این پژوهش وجود داشت بحث ساختار فعلی فراجا و ادامه با همین ساختار یا تغییر ساختار پلیس و از آن اساسی‌تر بحث استقلال فراجا از دولت و قرارگیری کامل ذیل ستاد کل نیروهای مسلح همانند نیروهای دیگر یا ادامه همین روند فعلی و انجام اصلاحات ساختاری و واگذاری تعدادی از مأموریت‌ها. هر پژوهشی در اجرا با محدودیت‌هایی مواجه است. در این پژوهش نیز محقق با محدودیت‌های زیر مواجه بوده است:

- مهمترین محدودیت این پژوهش دسترسی به خبرگان آگاه و متخصص و اجرایی در حوزه حکمرانی خوب بوده است و عمده خبرگان دانشگاهی آگاهی از فراجا نداشتند و خبرگان فراجا هم به لحاظ دانش حکمرانی در سطح مطلوبی قرار نداشتند و سعی شده است هم از افراد اجرایی در پلیس و هم اساتید دانشگاهی در پلیس برای پوشش مفهوم حکمرانی و پیاده‌سازی آن در پلیس بهره ببریم.

ORCID

Shahamat Hosseinian

<https://orcid.org/0009-0004-6848-2306>

Aghil Ghorbani Paji

<https://orcid.org/0000-0002-9696-9048>

منابع

امیری، ایوب، رزقی رستمی، علیرضا، گلرد، پروانه، صالحی صدقیانی، جمشید (۱۳۹۹). ارائه مدلی برای حکمرانی خوب در بخش دفاعی جمهوری اسلامی ایران و ضرورت بکارگیری آن. فصلنامه مدیریت منابع در نیروی انتظامی (۲)، ۱۸۱ - ۱۲۴. Doi: DOR:20.1001.1.23455888.1399.8.2.8.5

شمشیری، نسرين، فائزی رازی، فرشاد، همتیان، هادی، زرگر، سید محمد (۱۳۹۹). ارائه الگو برای بهبود معیشت بازنشستگان نیروهای مسلح با تأکید بر حکمرانی خوب. فصلنامه مدیریت منابع در نیروی انتظامی. (۴)، ۹۱ - ۱۱۸.

قربانی زاده، وجه الله، شریعتی، مسعود، رضایی منش، بهروز، خسرو پناه دزفولی، عبدالحسین. (۱۳۹۹). حکمرانی اخلاقی بر اساس نوع شناسی طبقه نظامیان از دیدگاه نهج البلاغه. پژوهش های مدیریت انتظامی، ۱۵(۴)، ۶۴۳-۶۶۶.

زینالی کشکی، فرهاد، حاجی پور کندرود، علی. و رنجبری، ابوالفضل. (۱۴۰۵). جایگاه حکمرانی خوب در راهبری پلیس راهنمایی و رانندگی. در ششمین کنفرانس بین المللی تحقیقات پیشرفته در مدیریت و علوم انسانی. مونیخ، آلمان.

سردارنیا، خلیل اله و روزبهی، رامین (۱۴۰۵). ارزیابی آسیب شناسانه عملکرد پلیس در امنیت عمومی از منظر شاخص های حکمرانی خوب. جامعه شناسی سیاسی انقلاب اسلامی. ۷(۱)، ۲۴۰-۲۷۰.

References

Aeini, S., Delavari, M., & Goldust, Y. (2022). Identifying and Ranking Criteria of Good Governance in Project-Based Organizations. *Journal of Engineering, Project & Production Management*, 12(1). DOI: 10.32738/jepm-2022-0007

- Ali, S. H., Giurco, D., Arndt, N., Nickless, E., Brown, G., Demetriades, A., ... & Yakovleva, N. (2017). Mineral supply for sustainable development requires resource governance. *Nature*, 543(7645), 367-372. <https://doi.org/10.1038/nature21359>
- Ballucci, D., & Lecoq, G. (2023). Expanding mechanisms of governance: Uncertainty and risk in police decision-making strategies in the pursuit of specialized peace bonds. *Crime & Delinquency*, 69(4), 798–821. <https://doi.org/10.1177/00111287211014155>
- Berardo, R., & Lubell, M. (2016). Understanding what shapes a polycentric governance system. *Public Administration Review*, 76(5), 738-751. DOI: 10.1038/nature21359
- Bitterman, P., & Koliba, C. J. (2020). Modeling alternative collaborative governance network designs: An agent-based model of water governance in the Lake Champlain Basin, Vermont. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 30(4), 636-655. doi:10.1093/jopart/muaa013
- Bradford, B. (2026). Research on public trust and police legitimacy: where next, and why?. *Evidence Base*, 2608830. <https://doi.org/10.1080/30679125.2025.2608830>
- Braga, A. A., Papachristos, A. V., & Hureau, D. M. (2014). The effects of hot spots policing on crime: An updated systematic review and meta-analysis. *Justice Quarterly*, 31(4), 633–663. <https://doi.org/10.1080/07418825.2012.673632>
- Brodeur, Jean-Paul. (2010). “High Policing and Low Policing: Remarks about the Policing of Political Activities.” *Social Problems* 30 (5): 507–520. <https://doi.org/10.4000/champpenal.8285>
- Bronitt, S. (2024). Policing, the rule of law and the challenge of new technologies. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 76, Article 100652. <https://doi.org/10.1016/j.ijlcj.2024.100652>
- Charmaz, K. (2014). *Constructing grounded theory*. SAGE Publications.
- Coccia, M. (2021). How a good governance of institutions can reduce poverty and inequality in society?. In *Legal-Economic Institutions, Entrepreneurship, and Management* (pp. 65-94). Springer, Cham. DOI:10.2139/ssrn.3841532
- Corbin, J., & Strauss, A. (2015). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. SAGE Publications.

- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. SAGE Publications.
- Dodson, M., & Smith, D. E. (2003). *Governance for sustainable development: Strategic issues and principles for Indigenous Australian communities*. ANU, Centre for Aboriginal Economic Policy Research (CAEPR).
- Folke, C., Hahn, T., Olsson, P., & Norberg, J. (2005). Adaptive governance of social-ecological systems. *Annu. Rev. Environ. Resour.*, 30, 441-473. <https://doi.org/10.1146/annurev.energy.30.050504.144511>
- Funari, G. (2021). 'Family, God, Brazil, Guns...': The State of Criminal Governance in Contemporary Brazil. *Bulletin of Latin American Research*. <https://doi.org/10.1111/blar.13240>
- Garriott, W. (Ed.). (2013). *Policing and contemporary governance: The anthropology of police in practice*. Springer.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (2017). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Routledge.
- Goldsmith, S., & Eggers, W. D. (2005). *Governing by network: The new shape of the public sector*. Brookings institution press.
- Holsti, O. R. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Ikome, F. N. (2007). *Good Coups and Bad Coups: The limits of the African Union's injunction on unconstitutional changes of power in Africa*. Institute for Global Dialogue.
- Innes, M. (2025). Police governance in an age of digital mistrust: Reconfiguring accountability for the 21st century. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 19(1), 1–18. <https://doi.org/10.1093/police/paae001>
- Jonathan-Zamir, T., Perry, G., Kaplan-Damary, N., & Weisburd, D. (2025). Police compliance with the social contract as an antecedent of police legitimacy, of satisfaction with the police, and of willingness to obey: findings from a two-stage vignette experiment: T. Jonathan-Zamir et al. *Journal of Experimental Criminology*, 21(4), 1155-1190. <https://doi.org/10.1007/s11292-024-09622-z>
- Jones, T., Miller, K., & Smith, L. (2024). Accountability and police governance in transition: A global perspective. *Journal of Public Administration and Security Studies*, 12(2), 45-68. <https://doi.org/10.1007/s10611-011-9269-6>

- Keping, Y. (2018). Governance and good governance: A new framework for political analysis. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 11(1), 1-8. <https://doi.org/10.1007/s40647-017-0197-4>
- Klein, P. G., Mahoney, J. T., McGahan, A. M., & Pitelis, C. N. (2019). Organizational governance adaptation: Who is in, who is out, and who gets what. *Academy of management review*, 44(1), 6-27. DOI:10.5465/amr.2014.0459
- Lum, C., & Koper, C. S. (2017). *Evidence-based policing: Translating research into practice*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198719946.001.0001>
- Martin, R., & Bradford, B. (2021). The anatomy of police legitimacy: Dialogue, power and procedural justice. *Theoretical criminology*, 25(4), 559-577. <https://doi.org/10.1177/1362480619890605>
- Mastrofski, S. D., Jonathan-Zamir, T., Moyal, S., & Willis, J. J. (2016). Predicting procedural justice in police-citizen encounters. *Criminal justice and behavior*, 43(1), 119-139. <https://doi.org/10.1177/0093854815613540>
- Mas-Tur, A., Kraus, S., Brandtner, M., Ewert, R., & Kürsten, W. (2020). Advances in management research: a bibliometric overview of the Review of Managerial Science. *Review of Managerial Science*, 14(5), 933-958. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11846-020-00406-z>
- Mazerolle, L., Bennett, S., Davis, J., Sargeant, E., & Manning, M. (2013). Legitimacy in policing: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 9(1), 1-147. <https://doi.org/10.4073/csr.2013.1>
- Meijer, A., & Curtin, D. (2024). Transparency and the accountability of the police in the digital age. *Governance*, 37(2), 485-502. <https://doi.org/10.1111/gove.12784>
- Meško, G., & Hacin, R. (2025). Police officers' self-legitimacy and support for community policing. *Police Practice and Research*, 42, 1-25. <https://doi.org/10.1080/15614263.2025.2507119>
- Morales, H., & Meek, J. (2019). Models of Collaborative Governance: The City of Los Angeles' Foreclosure Registry Program. *Administrative Sciences*, 9(4), 83. <https://doi.org/10.3390/admsci9040083>
- Nadler, D. P., Miller, M. T., & Modica, J. (2010). Organizational performance through staff governance: Improving shared

- governance in the higher education environment. *EJournal of Organizational Learning & Leadership*, 8(1), 76-85.
- Patton, M., et al. (2023). Network governance in modern policing: From hierarchy to horizontal cooperation. *Governance & Policy Review*, 9(3), 210-235.
- Perry, W. L., McInnis, B., Price, C. C., Smith, S. C., & Hollywood, J. S. (2013). *Predictive policing: The role of crime forecasting in law enforcement operations*. RAND Corporation. <https://doi.org/10.7249/RR233>
- Reiner, Robert. (2010). *The Politics of the Police*. New York: Oxford University Press.
- Stenning, P. C. (2021). Re-thinking governance and accountability of police and policing: David Bayley's contributions to the debates. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice*, 45(3), 249-267. <https://doi.org/10.1080/01924036.2021.1914120>
- Sunshine, J., & Tyler, T. R. (2003). The role of procedural justice and legitimacy in shaping public support for policing. *Law & Society Review*, 37(3), 513-548. <https://doi.org/10.1111/1540-4560.00253>

استناد به این مقاله: نام خانوادگی نویسنده اول، نام. (سال). عنوان مقاله. عنوان نشریه (ایتالیک)، سال (شماره)، ص آغاز-ص پایان.

Studies in Public Service Administration is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License.

References [In Persian]

- Amiri, A., Rezghi Rostami, A., Gelard, P. and Salehi Sadaghiani, J. (2020). A Model for Good Governance in the Defense Sector of the Islamic Republic Of Iran and the Need to Use It. *Resource Management in Police Journal of the Management Dept*, 8(2), 181-214. doi:DOR:20.1001.1.23455888.1399.8.2.8.5
- Ghorbanizadeh, V., Shariati, M., & Rezaeemanesh, B. (2021). Moral Governance based on the Typology of Military Class from Nahj al-Balaghah Perspective. *Law Enforcement Management Research*, 15(4), 643-666.
- Sardarnia, K. and rozbehi, R. (2026). Pathological Evaluation of Police Performance in Public Security from the Perspective of Good Governance Indicators. *scientific journal Political Sociology of the Islamic Revolution*, 7(1), 173-195.
- Shamshiri, N., faezy razi, F., Hematian, H. and zargar, S. M. (2019). A Model for Improving the Livelihoods of Armed Forces Retirees with an Emphasis on Good Governance. *Resource Management in Police Journal of the Management Dept*, 7(4), 91-118.
- Zeinali Keshki, F., Hajipour Kondrood, A., & Ranjbari, A. (2026). The place of good governance in traffic police leadership. In *Proceedings of the 6th International Conference on Advanced Research in Management and Humanities*. Munich, Germany.